

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 9.7.2021
C(2021) 4997 draft

ANNEX 1

BILAG

til

Kommissionens gennemførelsesafgørelse

om vedtagelsen af det flerårige arbejdsprogram for LIFE-programmet 2021-2024

Flerårigt arbejdsprogram for gennemførelsen af LIFE-programmet 2021-2024

Akronymer og forkortelser	2
1. INDLEDNING.....	4
2. STRUKTUR	5
2.1. Delprogrammet "Natur og biodiversitet" og tilknyttede indsatsområder	6
2.2. Delprogrammet "Cirkulær Økonomi og Livskvalitet" og tilknyttede indsatsområder.....	8
2.3. Delprogrammet "Modvirkning af og Tilpasning til Klimaændringer" og tilknyttede indsatsområder.....	11
2.4. Delprogrammet "Omstilling til Ren Energi" og tilknyttede indsatsområder	13
3. TILDELING AF MIDLER	15
4. TILSKUD	16
4.1. Tilskud til foranstaltninger	17
4.1.1. Standardindsatsprojekter	17
4.1.2. Strategiske projekter	19
4.1.3. Projekter vedrørende teknisk bistand.....	22
4.1.4. Andre foranstaltninger (OA).....	25
4.2. Indgivelses- og udvælgelsesprocedure for tilskud til foranstaltninger.....	26
4.2.1. Etrinsprocedure for standardindsatsprojekter, projekter vedrørende teknisk bistand og "Andre foranstaltninger"	26
4.2.2. Totrinsprocedure for standardindsatsprojekter	28
4.2.3. Totrinsprocedure for strategiske projekter.....	30
4.3. Driftstilskud.....	32
4.4. Indgivelses- og udvælgelsesprocedure for driftstilskud	33
4.5. Vejledende tidsplaner for indkaldelser af forslag.....	35
5. ANDRE FINANSIERINGSFORMER	36
5.1. Indkøbskontrakter.....	36
5.2. Priser.....	37
5.3. Aktiviteter til støtte for investeringer, herunder blanding	37
5.3.1. Støtte til finansiering af teknisk bistand til miljø- og klimainvesteringer ..	37
5.3.2. Støtte til finansiering af investeringer i energieffektivitet og vedvarende energi	39
5.4. Støtte til finansiering af andre aktioner under indirekte forvaltning	39

5.4.1. Finansiell støtte til andre indirekte forvaltningsaktiviteter inden for miljø og klima	40
5.4.2. Finansiell støtte til aktivering af den private sektors investeringer i energieffektivitet	40
5.5. Projekter finansieret gennem andre former for finansiering omfattet af tærsklen på 85 %, jf. artikel 9, stk. 3	41
6. KUMULATIV FINANSIERING	41

Akronymer og forkortelser

BEST ...	Ordning for tilskud til biodiversitet i regionerne i den yderste periferi og de oversøiske lande og territorier
CSA	Koordinerings- og støtteforanstaltninger
DEEP	Den europæiske platform for risikosikring af energieffektivitet
EA.....	Forvaltningsorgan
EASIN	European Alien Species Information Network
EEFIG	Energy Efficiency Financial Institutions Group
EIB.....	Den Europæiske Investeringsbank
ELENA-faciliteten.....	European Local ENergy Assistance-faciliteten
EIR.....	Revision af gennemførelsen af miljøreglerne
EIT.....	Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi
ETS	Emissionshandelssystemet
EMAS	EU's ordning for miljøledelse og miljørevision
FAO	FN's Fødevarer- og Landbrugsorganisation
FISE.....	Skovinformationssystemet for Europa
IKT	Informations- og kommunikations- ..... teknologier
IEA	Det Internationale Energiagentur
IUCN	Den Internationale Union for Natur- og Ressourcebevarelse
KIC	Støtte til videns- og innovationsfællesskaber under Det Europæiske Institut ..... for Innovation og Teknologi
LUCAS	Land Use/Cover Area Frame Survey
MAWP	Flerårigt arbejdsprogram
MRVA	Overvågning, rapportering, verificering og akkreditering
NAPCP	Nationale programmer for bekæmpelse af luftforurening
NECP.....	Nationale energi- og klimaplaner
NEEAP	Nationale energieffektivitetshandlingsplaner
NEC	Nationale emissionslofter

PAF.....	Prioriteret aktionsplan
OA	Andre foranstaltninger
OECD	Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling
OEF.....	Organisations miljøaftryk
OEFSR.....	Sektorregler for organisationers miljøaftryk
PEF	Produkts miljøaftryk
PEFCR.....	Regler for en produktkategoris miljøaftryk
PLP	Projekter til håndtering af lovgivningsmæssige og politiske ad hoc-prioriteter
RBMP	Vandområdeplaner
SAP.....	Standardindsatsprojekter
SGA.....	Specifik tilskudsaf tale
SIP	Strategiske integrerede projekter
SMART	Specifikke, målbare, opnåelige, relevante og tidsbestemte
SNAP.....	Strategiske naturprojekter
TA-CAP	Projekter vedrørende teknisk bistand til kapacitetsopbygning hos medlemsstaternes myndigheder
TAIEX	Teknisk bistand og informationsudveksling
TA-PP.....	Projekter vedrørende teknisk bistand til forberedelse af strategiske naturprojekter og strategiske integrerede projekter
TA-projekter	Projekter vedrørende teknisk bistand
TA-R.....	Projekter vedrørende teknisk bistand til reproduktion og opskalering af resultater
TEUF	Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
UNFCCC	FN's rammekonvention om klimaændringer
UNEP.....	FN's miljøprogram
WHO.....	Verdenssundhedsorganisationen
WISE	Vandinformationssystem for Europa
WMP	Affaldshåndteringsplaner

1. INDLEDNING

I henhold til artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2021/783 af 29. april 2021 om oprettelse af et program for miljø- og klimaindsatsen (LIFE) og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1293/2013 ("LIFE-forordningen") er LIFE-programmets overordnede målsætning "at bidrage til omstillingen til en bæredygtig, cirkulær, energieffektiv, klimaneutral og klimaresistent økonomi baseret på vedvarende energi, for at beskytte, genoprette og forbedre miljøkvaliteten, herunder i luften, vandet og jorden, og at standse og vende biodiversitetstab og imødegå forringelsen af økosystemer, herunder ved at støtte gennemførelse og forvaltning af Natura 2000-nettet og derigennem bidrage til bæredygtig udvikling. LIFE-programmet støtter også gennemførelsen af de generelle handlingsprogrammer, der vedtages i overensstemmelse med artikel 192, stk. 3, i TEUF".

I denne henseende udgør LIFE-programmet som helhed fuldt ud de målsætninger og mål, der er fastsat i den europæiske grønne pagt¹, som har til formål at:

- omstille EU til et retfærdigt og velstående samfund med en moderne, ressourceeffektiv og konkurrencedygtig økonomi, hvor der senest i 2050 ikke længere er nogen nettoemissioner af drivhusgasser, og hvor den økonomiske vækst er afkoblet fra ressourceanvendelsen
- beskytte, bevare og øge EU's naturkapital og beskytte borgernes sundhed og trivsel mod miljørelaterede trusler og konsekvenser.

LIFE-programmet vil bidrage til disse prioriteter gennem dets fire delprogrammer, navnlig ved at

- fremme og integrere gennemførelsen af EU's politiske mål om at standse og vende tabet af levesteder og arter på tværs af alle sektorer samt biodiversitetsstrategiens mål for 2030
- støtte omstillingen til en cirkulær økonomi samt fremme og forbedre kvaliteten af EU's naturressourcer, herunder bl.a. luft, jord og vand
- støtte gennemførelsen af den energi- og klimapolitiske ramme for 2030, EU's mål om klimaneutralitet senest i 2050 og den nye EU-strategi for tilpasning til klimaændringer
- sikre kapacitetsopbygning, stimulere investeringer og støtte gennemførelse af politikker med fokus på energieffektivitet og vedvarende energi i lille skala.

Det nuværende flerårige arbejdsprogram for 2021-2024 bygger på erfaringerne fra de tidligere LIFE-programmer og resultaterne af de høringer af interessenter, der blev gennemført i forbindelse med dets forberedelse.

Det omfatter de nyskabelser, der er indført med LIFE-forordningen, herunder:

- en styrket indsats på området for natur og biodiversitet med et udvidet anvendelsesområde og målrettet støtte til koordinerede handlingsprogrammer i medlemsstaterne. Dette vil bidrage til biodiversitetsambitionen om at afsætte 7,5 % i 2024 og 10 % i 2026 og i 2027 af de årlige udgifter under den flerårige finansielle ramme til biodiversitetsmålene²

---

¹ COM(2019)640 final

² Se "Interinstitutionel aftale af 16. december 2020 mellem Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Europa-Kommissionen om budgetdisciplin, om samarbejde på budgetområdet og om forsvarlig økonomisk forvaltning samt om nye egne indtægter, herunder en køreplan hen imod indførelse af nye egne indtægter Interinstitutionel" (EUT L 433 I af 22.12.2020, s. 28).

- et mål på 61 % for udgifter til støtte til klimamål i overensstemmelse med ambitionen om at opnå klimaneutralitet senest i 2050
- en styrket indsats inden for energieffektivitet og vedvarende energi
- en udvidet mulighed for synergier med andre fonde og programmer, navnlig gennem kvalitetsmærket "Seal of Excellence" og kumulativ finansiering
- en øget virkning for at imødegå samfundsmæssige udfordringer ved at forene indsatsen med Horisont Europa, navnlig dets indsatsområder til støtte for den europæiske grønne pagt (klimatilpasning, klimaneutrale byer og oceaner og klimaneutral jord)
- et udvidet geografisk anvendelsesområde, der omfatter oversøiske lande og territorier (OLT'er).

Dette flerårige arbejdsprogram dækker perioden 1. januar 2021 til 31. december 2024.

Strukturen i det flerårige arbejdsprogram følger den indholdsfortegnelse, der er defineret i LIFE-forordningens artikel 18, stk. 2, og omhandler kun delprogrammerne separat, hvor det er nødvendigt.

Det fastlægger en detaljeret ramme for Kommissionens udøvelse af beføjelserne til at vedtage gennemførelsesretsakter og giver et overblik over LIFE-programmets aktiviteter i fire år og giver således potentielle interessenter bedre muligheder for at deltage.

De fleste aktiviteter under LIFE-programmet vil blive gennemført direkte af Kommissionens tjenestegrene eller af et forvaltningsorgan. Forvaltningsorganet handler inden for rammerne af den uddelegering, som Kommissionen har fastlagt, og under dens tilsyn. Kommissionen har fortsat det overordnede ansvar for programmet.

2. STRUKTUR

I henhold til LIFE-forordningens artikel 4 er LIFE-programmet opdelt i to områder — "Miljø" og "Klimaindsats" — og fire delprogrammer:

1. På området "Miljø":

- delprogrammet "Natur og Biodiversitet"
- delprogrammet "Cirkulær Økonomi og Livskvalitet".

2. På området "Klimaindsats":

- delprogrammet "Modvirkning af og Tilpasning til Klimaændringer"
- delprogrammet "Omstilling til Ren Energi".

I det nuværende flerårige arbejdsprogram afsættes der et budget på 1 801 mia. EUR til området Miljø og et budget på 1 032,5 mia. EUR til området Klimaindsats³.

Hvert delprogram beskrives nedenfor med de tilhørende målsætninger og indsatsområder.

I forbindelse med gennemførelsen af hvert delprogram vil Kommissionen tilstræbe at sikre, at hvert tiltag lever op til det grønne løfte om ikke at gøre skade⁴ og ikke vil undergrave nogen af

³ Disse beløb omfatter ikke støtteudgifterne, som beløber sig til 106 mio. EUR for perioden for det flerårige arbejdsprogram.

⁴ Se: https://ec.europa.eu/info/publications/communication-european-green-deal_da.

målene i de andre delprogrammer⁵, samtidig med at den vil arbejde for at udvikle synergier med henblik på at forfølge en holistisk vision for miljøet.

2.1. Delprogrammet "Natur og biodiversitet" og tilknyttede indsatsområder

I overensstemmelse med programmets specifikke målsætninger, som er fastsat i LIFE-forordningens artikel 3, stk. 2, har delprogrammet "Natur og Biodiversitet" til formål:

- at udvikle, demonstrere, fremme og stimulere opskaleringen af innovative teknikker, metoder og tilgange (herunder naturbaserede løsninger og økosystemtilgange) med henblik på at opfylde målsætningerne i Unionens lovgivning og politik om miljø, herunder natur og biodiversitet, og bidrage til videnbasen og til anvendelse af bedste praksis, navnlig i forhold til natur og biodiversitet, herunder gennem støtte til Natura 2000-nettet
- at støtte udviklingen, gennemførelsen, overvågningen og håndhævelsen af relevant EU-lovgivning og -politik om miljø, herunder natur og biodiversitet, herunder ved at forbedre forvaltning på alle niveauer, navnlig ved at styrke kapaciteten hos offentlige og private aktører og inddragelse af civilsamfundet, også ved at tage behørigt hensyn til de mulige bidrag fra borgervidenskab⁶
- at fungere som katalysator for ibrugtagning i stor skala af succesrige løsninger/tilgange med henblik på at gennemføre relevant EU-lovgivning og -politik om miljø, herunder natur og biodiversitet, ved at reproducere resultater, ved at integrere relaterede målsætninger i andre politikker og i den offentlige og private sektors praksis, ved at mobilisere investeringer og ved at forbedre adgangen til finansiering.

LIFE har været et centralt redskab til støtte for gennemførelsen af fugledirektivet og habitatdirektivet siden 1992 og har befordret og i visse tilfælde været afgørende for at sikre oprettelsen af Natura 2000-nettet.

I kvalitetskontrollen af naturdirektiverne⁷, handlingsplanen for naturen, mennesket og økonomien⁸ og EU's biodiversitetsstrategi for 2030⁹ understreges behovet for at øge midlerne til natur og biodiversitet.

Delprogrammet "Natur og Biodiversitet" vil bidrage til nå EU's målsætninger om at beskytte, bevare og genetablere EU's naturkapital i dens havvandsøkosystemer, ferskvandsøkosystemer og terrestriske økosystemer, som skitseret i konventionen om den biologiske mangfoldighed¹⁰,

---

⁵ F.eks. ved at inddrage Kommissionens arbejde med bæredygtig finansiering, herunder EU-klassificeringssystemet (https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance_en).

⁶ Videnskabeligt arbejde, der udføres af almindelige borgere, ofte i samarbejde med eller under ledelse af professionelle forskere og videnskabelige institutioner.

⁷ Arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene "Kvalitetskontrol af EU's naturlovgivning (fugledirektivet og habitatdirektivet) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle og Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper og samt vilde dyr og planter" (SWD (2016) 472 final af 16. december 2016) (herefter "kvalitetskontrollen af fugle- og habitatdirektivet").

⁸ COM(2017) 198 final af 27. april 2017 — Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget "Handlingsplan for naturen, mennesket og økonomien".

⁹ COM(2019) 640 final (se: https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_da).

¹⁰ Godkendt ved Rådets afgørelse 93/626/EØF af 25. oktober 1993 vedrørende konventionen om den biologiske mangfoldighed (EFT L 309 af 13.12.1993, s. 1).

Bernkonventionen¹¹. Det vil navnlig bidrage til at nå målsætningerne i EU's biodiversitetsstrategi for 2030¹², EU's fugledirektiv¹³ og habitatdirektiv¹⁴ samt forordningen om invasive ikkehjemmehørende arter¹⁵ plus relevante målsætninger i havstrategirammedirektivet¹⁶, vandrammedirektivet¹⁷ og den europæiske strategi for regioner i den yderste periferi¹⁸.

Der er tildelt et vejledende beløb på 1 103,5 mia. EUR til delprogrammet Natur og Biodiversitet for perioden 2021-2024.

Delprogrammet for natur og biodiversitet vil hovedsagelig blive gennemført ved hjælp af følgende typer tiltag:

1. videreførelse af den traditionelle bottom-up-tilgang, der tager sigte på at gennemføre praktiske og effektive foranstaltninger til forbedring af arters og levesteders bevaringsstatus, økosystemers sundhed og relaterede tjenester gennem samfinansiering af standardindsatsprojekter (se afsnit 4.1.1 nedenfor). Alle standardindsatsprojekter bør udformes således, at de som et direkte resultat af deres gennemførelse opnår håndgribelige forbedringer for arter, habitater og økosystemer og tilknyttede tjenester, som skal defineres på grundlag af specifikke og målbare (SMART) målsætninger. Overordnet set fokuseres der med standardindsatsprojekter på: 1) områdebaserede bevarings- og genopretningsforanstaltninger ("plads til naturen") og 2) yderligere specifikke foranstaltninger målrettet mod arter og økosystemer/levesteder, som ikke er områdebaserede ("beskyttelse/sikring af vores arter og levesteder")
2. videreførelse af den integrerede tilgang til støtte for den fulde gennemførelse af nationale eller regionale prioriterede aktionsplaner¹⁹ og andre planlægningsinstrumenter vedrørende EU's biodiversitetspolitik gennem strategiske naturprojekter (se afsnit 4.1.2. nedenfor). Strategiske naturprojekter omfatter kapacitetsopbygnings- og mainstreamingtiltag, bl.a. gennem mobilisering af andre finansieringskilder til natur og biodiversitet. Strategiske naturprojekter kan også omfatte specifikke bevaringstiltag, især hvis disse ikke kan støttes gennem mobilisering af yderligere midler fra andre EU-finansieringsprogrammer (se afsnit 4.1.2 om strategiske naturprojekter nedenfor)
3. en struktureret tilgang til støtte for gennemførelsen af specifikke politiske prioriteter gennem særlige indkaldelser under "Andre foranstaltninger" (se afsnit 4.1.4 nedenfor)

---

¹¹ Konventionen om beskyttelse af Europas vilde dyr og planter samt naturlige levesteder godkendt ved Rådets afgørelse 82/72/EØF af 3. december 1981 om indgåelse af konventionen om beskyttelse af Europas vilde dyr og planter samt naturlige levesteder (EFT L 38 af 10.2.1982, s. 1).

¹² Se: https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_da.

¹³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (EUT L 20 af 26.1.2010, s. 7).

¹⁴ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7).

¹⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1143/2014 af 22. oktober 2014 om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter (EUT L 317 af 4.11.2014, s. 35)

¹⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategirammedirektivet) (EUT L 164 af 25.6.2008, s. 19).

¹⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (EFT L 327 af 22.12.2000, s. 1).

¹⁸ Se Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, Regionsudvalget og Den Europæiske Investeringsbank — "Et stærkere og fornyet strategisk partnerskab med regionerne i EU's yderste periferi" (COM(2017)0623).

¹⁹ Indført i henhold til artikel 8 i direktiv 92/43.

4. projekter vedrørende teknisk bistand som defineret i afsnit 4.1.3 nedenfor.

Ovennævnte typer foranstaltninger kan omfatte:

- (1) foranstaltninger til fremme og støtte af områdebaseret bevaring og genopretning ("plads til naturen")
- (2) yderligere specifikke foranstaltninger rettet mod arter ("beskyttelse/sikring af vores arter")
- (3) forvaltning for at fremme adfærdsændringer og/eller ændringer i praksis, jordbunds-, areal- og vandforvaltning, herunder i havområder, samt bevaring af naturressourcer, herunder ved at støtte gennemførelsen af EU's biodiversitetsstrategi for 2030²⁰ og EU's kommende skovbrugsstrategi, med henblik på at mainstreame biodiversitetsmål i relevante sektorer, opbygge kapacitet på alle niveauer og forbedre videnbasen om natur og biodiversitet, herunder med hensyn til overvågning, regnskab og rapportering, vurdering og efterfølgende evaluering
- (4) sikring af overholdelse af miljøbestemmelser og adgang til domstolsprøvelse.

Ovennævnte foranstaltninger vil bl.a. være rettet mod gennemførelsen af EU's habitatdirektiv og fugledirektiv samt forordningen om invasive ikkehjemmehørende arter, håndtering af tilbagegangen for bestøvere, genopretning af nedbrudte og kulstofrige økosystemer og forbedring af skovenes sundhed og modstandsdygtighed.

2.2. Delprogrammet "Cirkulær Økonomi og Livskvalitet" og tilknyttede indsatsområder

Delprogrammet "Cirkulær Økonomi og Livskvalitet" har følgende specifikke målsætninger:

- at udvikle, demonstrere og fremme innovative teknikker, metoder og tilgange med henblik på at opfylde målsætningerne i Unionens lovgivning og politik om miljø og at bidrage til videnbasen og til anvendelse af bedste praksis, hvor det er relevant
- at støtte udviklingen, gennemførelsen, overvågningen og håndhævelsen af relevant EU-lovgivning og -politik om miljø, herunder ved at forbedre forvaltning på alle niveauer, navnlig ved at styrke kapaciteten hos offentlige og private aktører og inddragelse af civilsamfundet
- at fungere som katalysator for ibrugtagning i stor skala af succesrige tekniske og politikrelaterede løsninger med henblik på at gennemføre relevant EU-lovgivning og -politik om miljø, ved at reproducere resultater, ved at integrere relaterede målsætninger i andre politikker og i den offentlige og private sektors praksis, ved at mobilisere investeringer og ved at forbedre adgangen til finansiering.

Dette delprogram har til formål at lette omstillingen til en bæredygtig, cirkulær, energieffektiv og klimaresistent økonomi og et giftfrit miljø og at beskytte, bevare og forbedre miljøkvaliteten.

Det vil bidrage til de relevante EU-prioriteter ved at:

- reducere ressourceforbruget og lette omstillingen til et bæredygtigt, cirkulært, giftfrit, energieffektivt og klimaresistent miljø

---

²⁰ COM(2019) 640 final.

- udvikle cirkulære systemer i overensstemmelse med den nye handlingsplan for den cirkulære økonomi²¹ og dens fokus på bæredygtige produkter, materiale- og energiintensive sektorer og cirkulære forretningsmodeller med henblik på værdibevarelse. Der vil blive lagt særlig vægt på projekter fra EU's regioner og øer i EU's yderste periferi
- nedbringe affaldsproduktionen i overensstemmelse med affaldsrammedirektivet²² og reducere mængden af farligt affald i lyset af EU's forpligtelser i medfør af Baselkonventionen²³
- forbedre affaldshåndteringen med hensyn til indsamling og oplagring af affald, genvindingsmuligheder og bortskaffelse, herunder på øer, i fjerntliggende kyst- eller landområder og i regionerne i den yderste periferi, hvor affaldshåndtering står over for særlige udfordringer
- reducere emissionerne af forurenende stoffer til luft og i vandet og sikre ren luft og rene have til EU's borgere i overensstemmelse med gældende EU-ret og målsætningerne i handlingsplanen for nulforurening
- opnå og opretholde en god tilstand for EU's vandområder
- sikre rent overfladevand og grundvand i tilstrækkelige mængder til mennesker og andre arter, herunder ved at øge effektiviteten af vandforbruget
- reducere produktion, anvendelse og emissioner af farlige kemikalier og reducere menneskers og miljøets eksponering for disse kemikalier
- fremme udviklingen, markedsføringen og udbredelsen af sikre og reelt bæredygtige stoffer, materialer og produkter
- reducere eksponeringen for skadelige støjniveauer
- beskytte kvaliteten af EU's jordbund, forebygge jordbundsforringelse og øge jordens modstandsdygtighed over for klimatrusler, bekæmpe ørkendannelse gennem bæredygtig jordbunds- og arealforvaltning, udbedre jordforurening, øge kapaciteten til at forbedre vandkvaliteten gennem reduceret nitratlækage samt forebygge og afhjælpe arealbefæstelse.

Der er tildelt et vejledende beløb på 697,5 mio. EUR til delprogrammet "Cirkulær Økonomi og Livskvalitet" for perioden 2021-2024.

Dette beløb vil hovedsagelig blive anvendt til at finansiere standardindsatsprojekter, strategiske integrerede projekter og andre foranstaltninger med fokus på følgende:

- Den cirkulære økonomi, herunder genvinding af ressourcer fra affald, for at fremskynde omstillingen til et cirkulært, klimaneutralt, bæredygtigt og giftfrit miljø, hvor:
  - ✓ værdien af produkter, materialer og ressourcer maksimeres og bevares i økonomien så længe som muligt
  - ✓ fremstillingen og anvendelsen af produkter er bæredygtig
  - ✓ produktionen af affald og forekomsten af skadelige stoffer minimeres.

Dette omfatter foranstaltninger vedrørende produkter, som er sikre og bæredygtige gennem design, vedrørende cirkulære og bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre

²¹ "En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi — For et renere og mere konkurrencedygtigt Europa" (COM(2020) 98 final).

²² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF af 19. november 2008 om affald og om ophævelse af visse direktiver.

²³ <http://www.basel.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/1275/Default.aspx>.

samt foranstaltninger til at øge reparation, genbrug, genfremstilling og genanvendelse af materialer og produkter. Det omfatter bæredygtige teknologier, værktøjer og tilgange, som er udviklet inden for rammerne af den bæredygtige blå økonomi, f.eks. forbedret genanvendelighed af offshoreinfrastrukturer for vedvarende energi eller reparation/genbrug af fiskenet og biprodukter fra fiskeri/akvakultur (f.eks. fiskeskæl, skaller osv.).

Det indeholder også tiltag til støtte for udviklingen af forretningsmodeller til den cirkulære økonomi²⁴ og kortere og mere diversificerede forsyningskædesystemer, som kan minimere miljøvirkningen og reducere den eksterne afhængighed. Disse bør baseres på omfattende foranstaltninger målrettet mod den samlede livscyklus for produkter og materialer.

Med hensyn til nyttiggørelse af ressourcer fra affald omfatter det foranstaltninger i overensstemmelse med affaldshierarkiet for at forebygge affald, øge reparation og genbrug af produkter, forbedre sortering og dekontaminering af affaldsstrømme og øge sikker genanvendelse af materialer og produkter af høj kvalitet på grundlag af robuste og udbredte særskilte indsamlingssystemer.

I lyset af deres store ressourceforbrug og potentiale med hensyn til cirkularitet vil opmærksomheden især blive rettet mod centrale produkters værdikæder²⁵, f.eks. tekstiler, kemikalier (herunder plast), anlæg og byggeri, elektronik og IKT-udstyr samt batterier og køretøjer, idet der vil blive gennemført tiltag i alle faser af de relevante livscyklusser og med inddragelse af alle relevante interessenter.

- Miljø og sundhed: bæredygtig forvaltning baseret på langsigtet beskyttelse af naturressourcer og råstoffer, miljøvenlig produktion af varer og levering af tjenesteydelser med henblik på at fjerne, forebygge eller minimere de skadelige og negative virkninger på EU-borgernes sundhed og trivsel, således at deres livskvalitet forbedres, og på miljøet og økosystemerne til havs og på land, herunder:
  - Vand- og havområder: Beskyttelse og forbedring af grundvandets og overfladevandets kvalitet og forebyggelse og eliminering af vand- og havforurenende stoffer med henblik på at opnå og opretholde god kemisk og økologisk tilstand for alle EU's vandområder, herunder vådområder, og havmiljøet, samtidig med at der gøres en aktiv indsats for at beskytte vandmængden og mindske alle de dermed forbundne belastninger.
  - Luft og støj: Beskyttelse af luft og forbedring af luftkvaliteten gennem forebyggelse og/eller reduktion af luftforurening og støj, især i bymiljøet.
  - Jordbund: Genopretning, afhjælpning, beskyttelse og forbedring af jordbundens sundhed inden for naturlige eller forvaltede økosystemgrænser med henblik på at levere økosystemtjenester, navnlig for at opretholde planters og dyrs produktivitet, bevare eller forbedre vand- og luftkvaliteten, støtte menneskers sundhed og levesteder og forebygge jordtab
  - Håndtering af kemikalier: En mere bæredygtig anvendelse af kemiske stoffer og blandinger alene og i artikler og slutprodukter (herunder f.eks. pesticider, gødningsstoffer, antimikrobielle stoffer og nanomaterialer), bedre information om det kemiske indhold i slutprodukter, forebyggelse af ulykker og relaterede

---

²⁴ Forretningsmodeller, der er udformet med henblik på at holde produkter og materialer i brug så længe som muligt og intensivere deres for at få størst mulig værdi af dem.

²⁵ Som defineret i COM(2020) 98 final.

informerede indkøb, herunder fremme af samspillet mellem kemikalierisikostyring, materials cirkularitet og klimaændringer.

- Miljøforvaltningsprojekter med henblik på at tilskynde til adfærdsændringer, som vil støtte gennemførelsen af den europæiske grønne pagt²⁶, kapacitetsopbygning på alle niveauer, herunder for civilsamfundet, mainstreaming af miljømål, cirkulære foranstaltninger og ressourceeffektivitetsforanstaltninger i relevante sektorer, forbedring videnbasen om miljøet, herunder forgrønning af investeringer, miljøovervågning, -regnskaber og -rapportering og bidrag til overvågning, vurdering og efterfølgende evaluering af politikker.
- Det overordnede initiativ vedrørende det nye europæiske Bauhaus. Dette er et miljømæssigt, økonomisk og kulturelt projekt, som kombinerer design, bæredygtighed, tilgængelighed og prisoverkommelighed med det formål at bidrage til gennemførelsen af den europæiske grønne pagt. Dette initiativ tager hensyn til både natur- og biodiversitetslementer.

2.3. Delprogrammet "Modvirkning af og Tilpasning til Klimaændringer" og tilknyttede indsatsområder

Delprogrammet "Modvirkning af og Tilpasning til Klimaændringer" har følgende specifikke målsætninger:

- at udvikle, demonstrere og fremme innovative teknikker, metoder og tilgange med henblik på at opfylde målsætningerne i Unionens lovgivning og politik om klimaindsatsen og at bidrage til videnbasen og til anvendelse af bedste praksis
- at støtte udviklingen, gennemførelsen, overvågningen og håndhævelsen af relevant EU-lovgivning og -politik om klimaindsatsen, herunder ved at forbedre forvaltning på alle niveauer, navnlig ved at styrke kapaciteten hos offentlige og private aktører og inddragelse af civilsamfundet
- at fungere som katalysator for ibrugtagning i stor skala af succesrige tekniske og politikrelaterede løsninger med henblik på at gennemføre relevant EU-lovgivning og -politik om klimaindsatsen ved at reproducere resultater, ved at integrere relaterede målsætninger i andre politikker og i den offentlige og private sektors praksis, ved at mobilisere investeringer og ved at forbedre adgangen til finansiering.

LIFE-programmet vil bidrage til omstillingen af Unionen til et kulstoffattigt og klimaresistent samfund ved at støtte gennemførelsen af EU's klimapolitik som led i den europæiske grønne pagt²⁷ og forberede EU på de klimaindsatsmæssige udfordringer, der ligger forude.

Der er tildelt et vejledende beløb på 505,5 mio. EUR til delprogrammet Modvirkning af og Tilpasning til Klimaændringer for perioden 2021-2024. Størstedelen vil blive brugt på tilskud, især til, men ikke udelukkende standardindsatsprojekter og strategiske integrerede projekter.

Indsatsområderne vil være følgende:

- Modvirkning af klimaændringer
  - reduktion af drivhusgasemissioner, herunder fluorholdige drivhusgasser og ozonnedbrydende stoffer, i overensstemmelse med EU's mål om klimaneutralitet og forbedring af energieffektiviteten, herunder behandling af politik- og markedsrammerne for udvikling og anvendelse af kulstoffattige eller

---

²⁶ COM(2019) 640 final.

²⁷ COM(2019) 640 final.

energieffektive produkter og tjenester, og ved at fremme omstillingen i transportsektoren

- forbedring af emissionshandelssystemets funktion
  - støtte til bæredygtig land-, skovbrugs-, jord-, hav- og havforvaltning, som reducerer emissioner eller fjerner CO₂ fra atmosfæren
  - udvikle og fremme løsninger til at fjerne/binde CO₂ i atmosfæren. CO₂-opsamling og -lagring kan være naturbaseret og koblet til genopretningsprojekter eller være afhængig af lagring i specifikke langsigtede medier eller anvendelse af langtidsholdbare produkter.
- Tilpasning til klimaændringer
    - støtte udviklingen af tilpasningsrelaterede politikker og forbedre tilpasningsstrategier og -planer på alle niveauer og i alle sektorer i overensstemmelse med den nye EU-strategi for tilpasning til klimaændringer²⁸
    - forbedre, fremme og øge anvendelsen af de nyeste værktøjer og løsninger til tilpasningsmodeller, risikovurdering, forvaltning og beslutningsstøtte, overvågning, rapportering og evaluering af tilpasning samt værktøjer til forudgående projektvurdering for bedre at kunne identificere sidegevinster og positive virkninger for økonomien fra tilpasnings- og forebyggelsesprojekter
    - støtte udrulningen af levedygtige naturbaserede løsninger til forvaltning af land-, kyst- og havområder, herunder gennem vurderinger, vejledning, kapacitetsopbygning samt passende finansielle tilgange og produkter
    - tilgange og løsninger til tilpasning af byer og regioner til klimaændringerne, herunder til støtte for EU's og den globale borgmesteraftale og den europæiske klimapagt
    - tilgange og løsninger til at sikre en stabil og sikker forsyning af ferskvand, forebygge tørke, reducere vandforbruget, beskytte og genoprette vådområder og forebygge oversvømmelser
    - løsninger til klimasikring og styrkelse af infrastrukturers modstandsdygtighed, herunder ved brug af blå-grøn infrastruktur og gennem samarbejde med standardiseringsorganisationer
    - understøttelse af beredskabet over for ekstreme vejrforhold, navnlig på lokalt plan og i regionerne i den yderste periferi
    - fremme af finansielle instrumenter og innovative løsninger til håndtering af klimarelaterede risici og offentligt-privat samarbejde for at reducere andelen af uforsikrede klimarelaterede økonomiske tab, herunder ved at forbedre indsamlingen af og adgangen til klimarelaterede data om økonomiske tab.
  - Forvaltning af og information om klimaændringer, som vil omfatte tiltag, der kan bidrage til modvirkning af eller tilpasning til klimaændringer:
    - tilskyndelse til ændringer i adfærd og praksis samt forbedring af borgernes viden og bevidsthed, navnlig gennem støtte til gennemførelsen af den europæiske klimapagt²⁹ og mainstreaming af foranstaltninger vedrørende reduktion af emissioner og ressourceeffektivitet i relevante sektorer

---

²⁸ COM(2021) 82 final.

²⁹ COM(2019) 640 final.

- udvikling og gennemførelse af klima- og energistrategier eller strategier for midten af århundredet på lokalt, regionalt og nationalt plan
- forbedret overvågning, registrering og rapportering af drivhusgasser og øget bidrag til overvågning, vurdering og efterfølgende evaluering af politikker
- oplysning om bedste praksis og bevidstgørelse om modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, herunder om klimasikring af infrastrukturinvesteringer og politikker
- udvikling af klimatjenester og fremme af klimavidenskab
- udvikling og fremme af bæredygtige finansieringsinstrumenter og støtte til klimadiplomati.

Delprogrammet "Modvirkning af og tilpasning til klimaændringer" kan omfatte aktiviteter vedrørende energieffektivitet og vedvarende energi, for så vidt de ikke er omfattet af indkaldelser under delprogrammet "Omstilling til Ren Energi" i samme år.

2.4. Delprogrammet "Omstilling til Ren Energi" og tilknyttede indsatsområder

Delprogrammet "Omstilling til Ren Energi" har følgende specifikke målsætninger:

- at udvikle, demonstrere og fremme innovative teknikker, metoder og tilgange med henblik på at opfylde målsætningerne i Unionens lovgivning og politik om omstillingen til vedvarende energi og øget energieffektivitet og at bidrage til videnbasen og til anvendelse af bedste praksis
- at støtte udviklingen, gennemførelsen, overvågningen og håndhævelsen af relevant EU-lovgivning og -politik om omstillingen til vedvarende energi og øget energieffektivitet, herunder ved at forbedre forvaltning på alle niveauer, navnlig ved at styrke kapaciteten hos offentlige og private aktører og inddragelse af civilsamfundet
- at fungere som katalysator for ibrugtagning i stor skala af succesrige tekniske og politikrelaterede løsninger med henblik på at gennemføre relevant EU-lovgivning og -politik om omstillingen til vedvarende energi og øget energieffektivitet ved at reproducere resultater, ved at integrere relaterede målsætninger i andre politikker og i den offentlige og private sektors praksis, ved at mobilisere investeringer og ved at forbedre adgangen til finansiering.

Dette delprogram vil finansiere aktiviteter under de specifikke emner, der er fastlagt i de årlige indkaldelser af forslag, som er baseret på listen over prioriterede emner. Andre aktiviteter vedrørende energieffektivitet og vedvarende energi, som ikke opfylder de specifikke krav i de indkaldelser, der er fastlagt under dette delprogram, kan være omfattet af indkaldelser under delprogrammet "Modvirkning af og tilpasning til klimaændringer".

Delprogrammet vil tage sigte på at lette omstillingen til en energieffektiv, klimaneutral og klimaresistent økonomi baseret på vedvarende energi ved at finansiere koordinerings- og støtteforanstaltninger i hele Europa. Disse foranstaltninger har til formål at bryde markedsbarrierer, som hindrer den socioøkonomiske omstilling til bæredygtig energi, og inddrager typisk små og mellemstore interessenter, flere aktører, herunder lokale og regionale offentlige myndigheder og almennyttige organisationer, samt forbrugere.

Delprogrammet vil bidrage til gennemførelsen af de energirelaterede foranstaltninger i den europæiske grønne pagt, herunder "reoveringsbølgen" for byggesektoren, og tage behørigt hensyn til områder, der ikke er tilsluttet de europæiske net, f.eks. EU's regioner i den yderste periferi. Det vil bidrage til målene for retfærdig omstilling ved at hjælpe de områder og

grupper af borgere, der påvirkes negativt af omstillingen fra fossile brændstoffer til ren energi, og ved at opbygge kapaciteten hos aktørerne og fremme investeringer i ren energi, primært i energieffektivitet og lokalt tilgængelige, bæredygtige og vedvarende energikilder. Aktiviteter vedrørende teknologiudvikling vil ikke blive medtaget³⁰.

Der er tildelt et vejledende beløb på 527 mio. EUR til delprogrammet "Omstilling til Ren Energi" for perioden 2021-2024.

En betydelig del af dette budget vil blive anvendt til at finansiere koordinerings- og støtteforanstaltninger under andre foranstaltninger i den fireårige periode, mens muligheden for at finansiere standardindsatsprojekter kun kan benyttes fra 2023.

Delprogrammet vil omfatte følgende indsatsområder:

- **Opbygning af en national, regional og lokal politisk ramme til støtte for omstillingen til ren energi:**

Forøgelse af sammenhængen i forvaltningen af energiomstillingen på forskellige niveauer ved at styrke dialogen mellem flere interessenter og opbygge de offentlige myndigheds kapacitet til at levere resultater i henhold til de nationale energi- og klimaplaner og/eller andre planer og strategier (f.eks. planer for retfærdig omstilling, langsigtede renoveringsstrategier og strategier for elektrificering af transportsystemet). Støtte til udvikling og effektiv gennemførelse af politikker for ren energi, herunder den relevante EU-lovgivning om produkter og energiforbrugere, i EU og tredjelande. Støtte til foranstaltninger, der gennemfører bestemmelserne i den europæiske lovgivning om ren energi.

- **Fremskyndelse af udrulningen af teknologi, digitalisering, nye tjenester og forretningsmodeller og forbedring af de relaterede faglige færdigheder på markedet for omstillingen til ren energi:**

Støtte til dekarbonisering af bygninger, industrien og den tertiære sektor ved at fremme markedsudbredelsen af innovative løsninger, herunder digitalisering og cirkulært design i overensstemmelse med målet om klimaneutralitet. Fremskyndelse af omstillingen til ren energi ved at muliggøre udviklingen af nye tjenester med høj merværdi og innovative forretningsmodeller. Udrulningen af teknologier og innovative løsninger skal ledsages af foranstaltninger, der fjerner markedshindringer, herunder støtte til udvikling og udbredelse af nye færdigheder og rammer (mærker, certifikater, teknologiske og ikketeknologiske standarder³¹, f.eks. for interoperabilitet osv.).

- **Tiltrækning af privat finansiering til bæredygtig energi:**

For at øge investeringerne i vedvarende energi skal der benyttes forskellige kapitalstrømme, hvor der tages hensyn til både udbud og efterspørgsel efter finansiering, og hvor offentlige midler anvendes effektivt. Aktiviteter på udbudssiden omfatter: dataindsamling, metodologi og evidensbaseret risikostyring, harmonisering af definitionen og målingen af bæredygtige investeringer, udvikling af innovative finansieringsmekanismer, -produkter, -tjenesteydelser og -praksis, standardisering og aggregering af projekter og investeringer, forenkling af processen for investorer samt kapacitetsopbygning og dialog. Aktiviteterne bør bidrage til EU's politik og lovgivning på området for bæredygtig finansiering³².

---

³⁰ Teknologisk udvikling, forskning og innovation med henblik på omstilling til ren energi finansieres under Horisont Europa.

³¹ F.eks. SAREF-ontologien (<https://saref.etsi.org/>).

³² https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance_en.

- **Støtte til udvikling af lokale og regionale investeringsprojekter:**

Opbygning af kapacitet hos lokale offentlige myndigheder og private investorer, navnlig kollektive investorer i lokalsamfundet. Formidling af dialogen med den finansielle sektor med henblik på at levere investeringer i bæredygtig energi, herunder skræddersyede tiltag, som kan bidrage til et retfærdigt samfund og til en retfærdig energiomstilling i de regioner i EU, der er mest afhængige af fossile brændstoffer eller kulstofintensive processer. Fremme af offentlige indkøb af energi- og ressourceeffektive bygge- og anlægsarbejder, varer og tjenesteydelser. Støtte til skræddersyede tilgange, som lokale aktører kan benytte til at udvikle investeringskoncepter, gennemføre organisatoriske innovationer og kombinere projekter. Forbedring af markedsforholdene og udvikle nye integrerede tjenester for bæredygtig energi i bygninger, transport, havne og SMV'er.

- **Inddragelse og styrkelse af borgerne i omstillingen til ren energi:**

Støtte til borgerne, så de kan påtage sig en aktiv rolle i omstillingen til ren energi, herunder målrettet støtte til kollektive tiltag, initiativer styret af lokalsamfundet og borgerne og udvikling af nye energitjenester og sociale innovationer. Styrkelse af samarbejdet mellem lokale myndigheder og borgerstyrede initiativer. Støtte til tiltag, der bidrager til at afhjælpe energifattigdom. Fremme af energikundskab og bæredygtig energiadfærd hos borgerne, navnlig blandt de yngre generationer.

3. TILDELING AF MIDLER

Den flerårige fordeling af midler inden for hvert delprogram mellem forskellige former for finansiering (i mio. EUR) fremgår af tabellen nedenfor for perioden 2021-2024³³.

Nærmere detaljer om tildelingen af midler pr. type tilskud, herunder maksimumsbeløbet til strategiske naturprojekter og strategiske integrerede projekter, kan findes i afsnit 4.1.2 nedenfor.

I mio. EUR	Beløb tildelt projekter i henhold til LIFE-forordningens artikel 9, stk. 3			Andre aktiviteter	I alt (1)+(2)+(3)+(4)
	(1) Projekter finansieret gennem tilskud	(2) Blandingsoperationer	(3) Projekter finansieret gennem andre former for finansiering		
Delprogram beløb i mio. EUR				(4) Aktiviteter, der finansieres gennem offentlige indkøb, og som ikke er omfattet af (3)	
1.Natur og biodiversitet	926,69	7,50	70,93	98,42	1 103,54
2.Cirkulær økonomi og livskvalitet	599,29	7,50	45,28	45,48	697,54
3.Modvirkning af og tilpasning til	419,07	0,00	45,25	41,20	505,52

³³ For delprogrammet "Omstilling til Ren Energi" vil tilskud under andre foranstaltninger omfatte koordinerings- og støtteforanstaltninger og tilskud til en modtager som omhandlet i finansforordningens artikel 195, litra f).

klimaændringer					
4. Omstilling til ren energi	412,22	0,00	85,00	29,86	527,08
I ALT	2 357,27	15,00	246,46	214,96	2 833,68

Bemærk: Disse beløb omfatter ikke støtteudgifterne, som beløber sig til 106 mio. EUR.

Fordelingen mellem de forskellige former for finansiering er vejledende. Der kan foretages ændringer inden for følgende grænser:

- i henhold til LIFE-forordningens artikel 5, stk. 4, skal mindst 60 % af de budgetmidler, der er afsat til projekter, som støttes gennem tilskud til foranstaltninger under området "Miljø", dedikeres tilskud til projekter, som støtter delprogrammet "Natur og Biodiversitet"
- i henhold til LIFE-forordningens artikel 9, stk. 3, skal mindst 85 % af LIFE-programmets budget skal anvendes som tilskud, til finansiering i form af finansielle instrumenter inden for blandingsoperationer og til projekter, der finansieres via andre former for finansiering, i det omfang der er specificeret i afsnit 5.5

De midler, der tildeles projekter i henhold til LIFE-forordningens artikel 9, stk. 3, beløber sig til 2 372,27 mio. EUR, hvilket svarer 83,7 % af LIFE-programmets budget (inkl. støtteudgifter).

- i henhold til LIFE-forordningens artikel 18, stk. 4, skal Kommissionen sikre, at uudnyttede midler under en given indkaldelse af forslag omfordeles mellem de forskellige typer af foranstaltninger, som er omhandlet i LIFE-forordningens artikel 11, stk. 2, inden for samme område.

Ovennævnte midler kan forvaltes under direkte eller indirekte forvaltning inden for rammerne af finansforordningen og LIFE-forordningen.

4. TILSKUD

Det samlede vejledende beløb, der afsættes til tilskud for perioden 2021-2024, er på 2 357,27 mia. EUR, hvoraf 97,65 % vejledende er afsat til tilskud til foranstaltninger, og 2,35 % er afsat til driftstilskud.

Nedenfor angives tal pr. type foranstaltning og, hvis det er relevant, indsatsområde. I henhold til LIFE-forordningens artikel 18, stk. 4, kan uudnyttede midler under en indkaldelse af forslag omfordeles mellem de forskellige typer af foranstaltninger inden for samme område.

I henhold til LIFE-forordningens artikel 12 skal de foranstaltninger, der finansieres af LIFE-programmet, undtagelsesvis være åbne for deltagelse af juridiske enheder, der er etableret i et tredjeland, der ikke er associeret til LIFE-programmet, såfremt:

- deres deltagelse er nødvendig for at opfylde en given foranstaltnings målsætninger og dermed sikre effektiviteten af interventioner, der gennemføres i Unionen og/eller i oversøiske lande og territorier, der tilknyttet den, og
- de i princippet afholder omkostningerne ved deres deltagelse i foranstaltningen.

Type af foranstaltning	Tildeling i mio. EUR	Medfinansiering
------------------------	----------------------	-----------------

³⁴ Medfinansieringssatsen beregnes ud fra projektets støtteberettigede udgifter.

	Delprogrammet "Natur og Biodiversitet"	Delprogrammet "Cirkulær Økonomi og Livskvalitet".	Delprogrammet "Modvirkning af og Tilpasning til Klimaændringer"	Delprogrammet "Omstilling til Ren Energi".	I alt	
Standardindsatsprojekter	547,77	350,30	280,44	20,50	1 199,01	Maks. 60 % Maks. 67 % eller 75 % på særlige betingelser
Strategiske naturprojekter	280,00				280,00	Maks. 60 %
Strategiske integrerede projekter		210,70	125,00	0,00	335,70	Maks. 60 %
Teknisk bistand	15,42	13,28	2,85	1,60	33,16	Maks. 60 % Maks. 95 % på særlige betingelser
Andre foranstaltninger	55,50	19,00	0,30	379,12	453,92	Maks. 95 % Maks. 100 % til videreførelse af LIFE-programmet
Driftstilskud	28,00	6,00	10,48	11,00	55,48	Maks. 70 %
I alt	926,69	599,29	419,07	412,22	2 357,27	

I henhold til LIFE-forordningens og finansforordningens bestemmelser kan nogle af de aktiviteter, der er anført nedenfor, gennemføres ved indirekte forvaltning, hvis det er hensigtsmæssigt under hensyntagen til de særlige betingelser for deres gennemførelse.

4.1. Tilskud til foranstaltninger

I henhold til LIFE-forordningens artikel 11, stk. 2, kan LIFE-programmet yde forskellige typer tilskud til foranstaltninger:

- 1) Standardindsatsprojekter
- 2) Strategiske naturprojekter
- 3) Strategiske integrerede projekter
- 4) Projekter vedrørende teknisk bistand
- 5) Andre foranstaltninger.

4.1.1. Standardindsatsprojekter

Disse projekter repræsenterer de traditionelle LIFE-projekter, der har til formål at:

- udvikle, demonstrere og fremme innovative teknikker, metoder og tilgange
- bidrage til videnbasen og anvendelsen af bedste praksis
- støtte udviklingen, gennemførelsen, overvågningen og håndhævelsen af relevant EU-lovgivning og -politik, herunder ved at forbedre forvaltning på alle niveauer, navnlig ved at styrke kapaciteten hos offentlige og private aktører og inddragelse af civilsamfundet
- fungere som katalysator for ibrugtagning i stor skala af succesrige tekniske og politikrelaterede løsninger med henblik på at gennemføre relevant EU-lovgivning og -politik ved at reproducere resultater, ved at integrere relaterede målsætninger i andre

politikker og i den offentlige og private sektors praksis, ved at mobilisere investeringer og ved at forbedre adgangen til finansiering³⁵.

Det vejledende beløb, der er afsat til standardindsatsprojekter for perioden 2021-2024, er 1 999 mio. EUR, hvoraf 13 mio. EUR på forhånd tildeles projekter under det nye europæiske Bauhaus. I henhold til LIFE-forordningens artikel 18, stk. 4, kan uudnyttede midler under en indkaldelse af forslag omfordeles mellem de forskellige typer af foranstaltninger inden for samme område.

4.1.1.1. Medfinansieringssats

Medfinansieringssatsen for standardindsatsprojekter må som hovedregel ikke overstige 60 % af projektets samlede støtteberettigede omkostninger, medmindre der er tale om projekter under Natur og Biodiversitet, der vedrører:

- prioriterede levesteder eller arter, som led i gennemførelsen af direktiv 92/43/EØF (EU's habitatdirektiv) som anført i de relevante bilag til nævnte direktiv
- fuglearter, som Udvalget for Tilpasning til den Tekniske og Videnskabelige Udvikling, der er nedsat i henhold til artikel 16 i direktiv 2009/147/EF (EU's fugledirektiv), betragter som prioriterede med hensyn til finansiering
- naturtyper eller arter anført i bilagene til habitatdirektivet, hvis bevaringsstatus er blevet vurderet som ugunstig og med en faldende tendens (U2-) i de seneste biogeografiske vurderinger på EU-plan og nationalt plan
- naturtyper eller arter (bortset fra fuglearter), hvis trusselsstatus på EU-plan er blevet vurderet som "truet" eller værre i den seneste offentliggjorte udgave af den europæiske rødliste for arter eller naturtyper (https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/index_en.htm og https://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/redlist_en.htm), herunder i områder, der ikke er omfattet af disse lister
- andre naturtyper eller arter i områder, som ikke er omfattet af de europæiske rødlistes over arter og naturtyper, hvis trusselsstatus er blevet vurderet som "truet" eller værre i den seneste offentliggjorte udgave af IUCN's globale rødlistes over arter eller naturtyper.

For disse natur- og biodiversitetsprojekter kan medfinansieringssatsen nå op på 75 % af de støtteberettigede omkostninger, såfremt projektet udelukkende er rettet mod prioriterede naturtyper og/eller arter som beskrevet ovenfor. Ansøgerne skal i deres forslag argumentere for, at alle foranstaltninger klart er skræddersyet til at gavne naturtyper eller arter, der er berettiget til en medfinansieringssats på 75 %.

Ellers kan et projekt, der er rettet mod både prioriterede og ikkeprioriterede naturtyper og/eller arter, modtage medfinansiering på op til 67 %, såfremt projektet klart er målrettet mod disse prioriterede arter eller naturtyper, og de fleste af dets foranstaltninger er udformet udtrykkeligt og direkte med de prioriterede arter eller naturtyper for øje og giver dem konkrete direkte fordele. Forslag, hvori der nævnes prioriterede arter eller naturtyper, som kun indirekte vil drage fordel af de planlagte foranstaltninger, eller hvori disse arter eller naturtyper kun udgør et mindre mål, vil ikke være berettiget til en medfinansieringssats på 67 %.

4.1.1.2. Støtteberettigelsesperiode

---

³⁵ LIFE-forordningens artikel 2, stk. 4, og artikel 3, stk. 2.

Den maksimale støtteberettigelsesperiode for standardindsatsprojekter er ti år. Dette begrundes i visse projekters kompleksitet og det forhold, at der kan være behov for forlængelser i forbindelse med uforudsete hændelser (f.eks. ekstreme vejrforhold).

4.1.2. Strategiske projekter

Strategiske projekter omfatter:

- (1) strategiske naturprojekter
- (2) strategiske integrerede projekter.

4.1.2.1. Strategiske naturprojekter

I henhold til LIFE-forordningens artikel 2, nr. 1), støtter strategiske naturprojekter opfyldelsen af Unionens natur- og biodiversitetsmålsætninger ved at gennemføre sammenhængende handlingsprogrammer i medlemsstaterne med henblik på at mainstreame disse målsætninger og prioriteter i andre politikker og finansielle instrumenter, herunder via koordineret gennemførelse af de prioriterede aktionsplaner, der er fastlagt i henhold til direktiv 92/43/EØF.

De strategiske naturprojekter vil være rettet mod følgende strategier og planer:

- de prioriterede aktionsplaner omhandlet i artikel 8 Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet) og
- andre planer eller strategier, der er vedtaget på internationalt, nationalt, regionalt eller multiregionalt plan af natur- og biodiversitetsmyndigheder, som gennemfører EU's natur- og/eller biodiversitetspolitik eller -lovgivning og omfatter specifikke og målbare foranstaltninger eller mål med en klar tidsplan og et klart budget.

De strategiske naturprojekter bygger i vid udstrækning på erfaringerne med integrerede projekter for naturen under LIFE-programmet 2014-2020. Mens integrerede naturprojekter alene havde fokus på gennemførelsen af de prioriterede aktionsplaner, har de strategiske naturprojekter et bredere anvendelsesområde i overensstemmelse med EU's biodiversitetsstrategi for 2030, og fokuserer i højere grad på mainstreaming.

Afhængigt af behovene i de pågældende medlemsstater (eller regioner) som anført i deres prioriterede aktionsplaner eller i andre natur- og biodiversitetsplaner (som skal foreligge, når et udførligt forslag vedrørende et strategisk naturprojekt indgives) skal det sæt foranstaltninger, der medtages i programmet for et strategisk naturprojekt, omfatte følgende:

- foranstaltninger vedrørende institutionel støtte og kapacitetsopbygning
- mobilisering og koordinering af yderligere finansiering til supplerende foranstaltninger, navnlig fra andre EU-finansieringsinstrumenter og -programmer.

Strategiske naturprojekter kan endvidere også omfatte konkrete bevaringsforanstaltninger, især hvis disse ikke kan støttes gennem andre EU-finansieringsprogrammer.

De myndigheder, der er kompetente med hensyn til natur og biodiversitet, og som er ansvarlige for gennemførelsen af de prioriterede aktionsplaner, skal deltage i forslagene til strategiske naturprojekter som ansøger eller i behørigt begrundede tilfælde som associerede støttemodtagere.

Den vejledende fordeling af de strategiske naturprojekter i perioden 2021-2027 bør være som følger:

Reference: Eurostats data	Lande	Koefficient
Mindre medlemsstater (under 30 000 km ²)	Cypern, Luxembourg, Malta og Slovenien	1
Medlemsstater i gennemsnitsstørrelse (mellem 30 000 og 100 000 km ²)	Østrig, Belgien, Kroatien, Tjekkiet, Danmark, Estland, Ungarn, Irland, Letland, Litauen, Nederlandene, Portugal og Slovakiet	2
Store medlemsstater (over 100 000 km ²):	Bulgarien, Tyskland, Grækenland, Spanien, Finland, Frankrig, Italien, Polen, Rumænien og Sverige	3

Den koefficient, der er tildelt hver gruppe lande, angiver den vejledende størrelse af den støtte, der ydes pr. land gennem strategiske naturprojekter i perioden 2021-2027.

Koefficienten i ovenstående tabel giver et fingerpeg om den andel af EU's medfinansiering, der er til rådighed for strategiske naturprojekter i 2021-27, idet koefficienten 1 vejledende svarer 10 mio. EUR i medfinansiering fra EU, koefficienten 2 svarer til 20 mio. EUR i medfinansiering fra EU, og koefficienten 3 svarer til 30 mio. EUR. Mens alle medlemsstaterne opfordres til at indgive ét stort forslag til et strategisk naturforslag, hvis finansielle omfang bør baseres på ovenstående tabel, kan LIFE-støtten fordeles mellem to eller flere strategiske naturprojekter i medlemsland, hvis dette er behørigt begrundet. For at sikre, at en så stor geografisk del af EU's medlemsstater er dækket af strategiske naturprojekter senest i 2027, opfordres de regionale myndigheder, der overvejer at indgive et strategisk naturprojekt, til at samarbejde med andre regioner, når de udarbejder deres forslag.

Der tilstræbes en geografisk balance, men tildelingen af tilskud vil fortsat blive baseret på konkurrence. Der vil ikke blive ydet tilskud til forslag, som efter evalueringen ikke har opnået den krævede minimumsscore. Finansieringen af et forslag fra en medlemsstat, som endnu ikke har fået tildelt tilskud til strategiske naturprojekter, vil kun blive prioriteret frem for andre forslag fra medlemsstater, som allerede har et eller flere strategiske naturprojekter, hvis det opnår den krævede minimumsscore.

Medlemsstaterne opfordres kraftigt til at koordinere gennemførelsen af strategiske naturprojekter også ved brug af de tværnationale koordinerings- og samarbejdsplatforme, der er etableret gennem EU's makroregionale strategier, hvis medlemsstaterne deltager i sådanne strategier³⁶.

Overlapninger i tid mellem integrerede projekter for naturen og strategiske naturprojekter i en medlemsstat/region er ikke på forhånd udelukket, hvis der er klarhed over merværdien og den tematiske komplementaritet mellem det pågældende strategiske naturprojekt og det integrerede projekt for naturen.

4.1.2.2. Strategiske integrerede projekter

³⁶ EU's makroregionale strategier er samarbejdsrammer for bedre koordinering af foranstaltninger og fonde i et specifikt tværnationalt geografisk område (makroregion) og har miljø (herunder naturbeskyttelse) og klima som en fælles prioritet. De centrale elementer i strategierne er en tværsektoriel tilgang, forvaltning på flere myndighedsniveauer og inddragelse af interessenter. Flere oplysninger kan findes på adressen: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/macro-regional-strategies/.

I henhold til LIFE-forordningens artikel 2, nr. 2), skal strategiske integrerede projekter på regionalt, multiregionalt, nationalt eller tværnationalt plan støtte gennemførelsen af miljø- eller klimastrategier eller miljø- eller klimahandlingsplaner, som er udviklet af medlemsstaternes myndigheder, og som kræves i henhold til specifik EU-lovgivning eller -politik vedrørende miljø, klima eller relevant energi, med inddragelse af interessenter og fremme af koordinering med og mobilisering af mindst en anden EU-finansieringskilde eller national eller privat finansieringskilde.

Strategiske integrerede projekter er målrettet mod følgende strategier og planer:

- Under delprogrammet "Cirkulær Økonomi og Livskvalitet":
  - Den cirkulære økonomi: nationale eller regionale handlingsplaner, strategier, køreplaner eller lignende vedrørende den cirkulære økonomi³⁷, som
    - er officielt godkendt
    - indeholder specifikke og målbare foranstaltninger eller mål med en klar tidsplan og
    - er i overensstemmelse med eller supplerer målsætningerne i EU's handlingsplan for den cirkulære økonomi.
  - Affald: nationale og regionale affaldshåndteringsplaner i henhold til affaldsrammedirektivets artikel 28 og/eller affaldsforebyggelsesprogrammer som krævet i affaldsrammedirektivets artikel 29.
  - Vand: vandområdeplaner i henhold til bilag VII til vandrammedirektivet, risikostyringsplaner for oversvømmelser i henhold til oversvømmelsesdirektivet og havstrategier i henhold til havstrategirammedirektivet.
  - Luft: luftkvalitetsplaner i henhold til direktivet om luftkvalitet eller nationale programmer for bekæmpelse af luftforurening i henhold til direktivet om nationale emissionslofter.
- Under delprogrammet "Modvirkning af og Tilpasning til Klimaændringer":
  - nationale energi- og klimaplaner i henhold til forordning (EU) 2018/1999 om forvaltning af energiunionen og klimaindsatsen
  - nationale energieffektivitetshandlingsplaner
  - nationale eller regionale tilpasningsstrategier eller handlingsplaner
  - byplaner og lokale handlingsplaner, der går foran i omstillingen til et klimaneutralt og/eller klimaresistent samfund
  - nationale, regionale eller industri-/sektorspecifikke strategier for modvirkning af drivhusgasemissioner eller økonomiske køreplaner, der bidrager til klimaneutralitet.

---

³⁷ En handlingsplan, strategi, køreplan eller lignende vedrørende den cirkulære økonomi er et officielt dokument, der vedtages gennem den relevante lovgivningsprocedure på nationalt eller regionalt plan, og som indfører en vision og foreslår tiltag/politikker for at fremskynde omstillingen til en cirkulær økonomi på nationalt eller regionalt plan i overensstemmelse med målene i EU's handlingsplan for den cirkulære økonomi. Dokumentet bør have en samlet tilgang, der bl.a. er rettet mod produkters og/eller materialers livscyklus. For at være støtteberettiget skal planen indeholde specifikke og målbare mål, tiltag eller foranstaltninger — med klare tidsfrister — som gør det muligt at spore de integrerede projekters bidrag til dens gennemførelse. Benævnelsen kan variere, f.eks. strategier for den cirkulære økonomi, køreplaner for den cirkulære økonomi, rammer for den cirkulære økonomi osv. Planerne bør bygge bro over de politiske grænser og omfatte tværministeriel koordinering. Kommissionen betragter sådanne rammestrategier som et af de mest effektive midler til at fremme den cirkulære økonomi i medlemsstaterne og opfordrer kraftigt medlemsstaterne til at vedtage og gennemføre dem.

Kommissionen tilstræber at sikre maksimal geografisk dækning for de strategiske integrerede projekter ved vejledende at tildele mindst ét strategisk integreret projekt til hver medlemsstat under hvert delprogram.

For strategiske integrerede projekter på tværnationalt plan opfordres deltagerne til at anvende tværnationale koordinerings- og samarbejdsplatforme, der er etableret gennem EU's makroregionale strategier, hvis medlemsstaterne deltager i sådanne strategier.

4.1.2.3. Maksimumsbeløb

På baggrund af de positive erfaringer, der er opnået med de integrerede projekter under LIFE 2014-2020, fastsættes det samlede maksimumsbeløb, der tildeles strategiske naturprojekter, til 280 mio. EUR, hvilket svarer til 30 % af det samlede budget, der er afsat til tilskud til delprogrammet Natur og Biodiversitet. Det samlede maksimumsbeløb til strategisk integrerede projekter under delprogrammet "Cirkulær Økonomi og Livskvalitet" og delprogrammet "Modvirkning af og Tilpasning til Klimaændringer" udgør 336 mio. EUR, hvilket svarer til 33 % af det samlede budget, der er afsat til tilskud til disse delprogrammer. Det samlede beløb, der er afsat til strategiske naturprojekter og strategiske integrerede projekter, vil udgøre ca. 26 % af det samlede LIFE-budget til tilskud.

4.1.2.4. Medfinansieringssats

For strategiske naturprojekter og strategiske integrerede projekter må medfinansieringssatsen ikke overstige 60 % af et projekts samlede støtteberettigede omkostninger.

4.1.2.5. Støtteberettigelsesperiode

Idet de strategiske planer dækker gennemførelsen af handlingsplanen, er den maksimale støtteberettigelsesperiode 14 år.

4.1.3. Projekter vedrørende teknisk bistand

I henhold til LIFE-forordningens artikel 2, nr. 3), kan projekter vedrørende teknisk bistand omfatte følgende aktiviteter:

- deltagelse i standardindsatsprojekter og forberedelse af strategiske naturprojekter og strategiske integrerede projekter (TA-PP)
- forberedelse af opskalering eller reproduktion af resultater fra andre projekter, som er finansieret af LIFE-programmet, dets forudgående programmer eller andre EU-programmer, og forberedelse af adgangen til andre finansielle EU-instrumenter (TA-R)
- kapacitetsopbygning hos medlemsstaternes myndigheder med lav effektiv deltagelse i LIFE-programmet med henblik på at forbedre de nationale kontaktpunkters tjenester i hele EU og øge den overordnede kvalitet af de indsendte forslag (TA-CAP).

Det vejledende beløb til projekter vedrørende teknisk bistand er 33,16 mio. EUR. Dette beløb kan forhøjes med det beløb, der er afsat til blanding nedenfor (se afsnit 5.3.1), hvis det under hensyntagen til den dermed forbundne investeringsudviklingsfase vil være hensigtsmæssigt at yde tilskud, der ikke er ledsaget af finansielle instrumenter.

Følgende vejledende forhåndstildeling af midler er planlagt for 2021-2024, idet uudnyttede midler kan omfordeles mellem forskellige typer projekter inden for samme område, jf. LIFE-forordningens artikel 18, stk. 4:

- til TA-PP: vejledende 3,16 mio. EUR
- til TA-CAP: 9 mio. EUR
- til TA-R: ca. 21 mio. EUR.

4.1.3.1 Medfinansieringssats

Den maksimale medfinansieringssats for projekter vedrørende teknisk bistand fastsættes til 60 % af de støtteberettigede omkostninger, dog ikke for projekter, der har til formål at forbedre den effektive deltagelse i LIFE-programmet (TA-CAP). For projekter vedrørende aktiviteter, der udføres af medlemsstaternes myndigheder som defineret i LIFE-forordningens artikel 11. stk. 4, er den maksimale medfinansieringssats 95 % af de støtteberettigede omkostninger i henhold til LIFE-forordningens artikel 9, stk. 4.

4.1.3.2 Projekter vedrørende teknisk bistand til forberedelse af strategiske naturprojekter og strategiske integrerede projekter (TA-PP)

Formålet med disse projekter er at yde finansiel støtte for at hjælpe ansøgerne med at forberede et strategisk naturprojekt eller et strategisk integreret projekt med det maksimale LIFE-bidrag på 70 000 EUR.

De udgør videreførelsen af projekter vedrørende teknisk bistand, som blev finansieret under LIFE-programmet 2014-2020.

4.1.3.3. Projekter vedrørende teknisk bistand til fremme af opskalering eller reproduktion af resultater (TA-R)

Disse projekter har til formål at fremme opskaleringen eller reproduktion af resultater, der er finansieret under LIFE-programmet eller, hvis det er relevant for at opfylde LIFE-programmets målsætninger, under andre EU-fonde, herunder ved at forberede adgangen til andre finansielle EU-instrumenter.

Disse projekter kan medfinansiere de aktiviteter, der er nødvendige:

- (1) for at forberede opskaleringen og/eller reproduktionen af resultaterne af tidligere LIFE-projekter eller af andre EU-programmer
- (2) for at lette adgangen til InvestEU eller til andre finansielle instrumenter for en operation, der bidrager til LIFE-målsætningerne.

Denne støtte til investeringer og reproduktion er strategisk, idet den støtter realiseringen af grønne investeringer på stedet.

Der vil blive stillet finansielle midler til rådighed til finansiering af grønne investeringer — f.eks. oprettelsen af et nyt initiativ vedrørende naturkapital og cirkulær økonomi under InvestEU, som vil mobilisere mindst 10 mia. EUR over de næste 10 år, heraf 3 mia. EUR i perioden 2021-2024. Der er imidlertid ofte store hindringer for behovet for investeringer i miljøprojekter, f.eks. de nationale, regionale og lokale myndigheders begrænsede administrative kapacitet, manglende bevidsthed om og ekspertise inden for bæredygtighed blandt offentlige og private initiativtagere, opfattelsen af en høj risiko, behov for langsigtede perspektiver for investeringernes finansielle afkast og bekymringer om projekternes bankegnethed.

Dette betyder, at der er behov for målrettet finansiel støtte for at hjælpe med at etablere en pipeline af innovative og bæredygtige projekter.

Denne finansielle støtte kan ydes som tilskud til gennemførelse af forundersøgelser eller blandingsoperationer, hvis tilskuddene ledsages af tilbagebetalingspligtige midler, f.eks. mål, egenkapitalfinansiering eller budgetstøtte (se afsnit 5.3.1).

4.1.3.4. Projekter vedrørende kapacitetsopbygning hos medlemsstaternes myndigheder med lav effektiv deltagelse (TA-CAP)

Disse projekter vedrørende teknisk bistand har til formål at opbygge kapaciteten hos medlemsstaternes myndigheder for at forbedre den effektive deltagelse i LIFE-programmet.

Lav effektiv deltagelse: definition

Begrebet "lav effektiv deltagelse" omfatter både lav deltagelse og ineffektiv deltagelse.

Disse to elementer vægtes som anført i betragtning 32 til LIFE-forordningen efter: befolkning og befolkningstæthed, det samlede areal af Natura 2000-lokaliteter for hver enkelt medlemsstat udtrykt som en andel af det samlede Natura 2000-areal og andelen af en medlemsstats område, der er dækket af Natura 2000-lokaliteter.

Medlemsstatsfaktoren, MSf, beregnes som:

- A = befolkning (% af EU's befolkning)
- B = befolkningstæthed (% sammenlignet med den højeste befolkningstæthed)
- C = areal af Natura 2000 (% af EU's samlede Natura 2000-areal)
- D = areal af Natura 2000 (% af medlemsstatens samlede areal)

Da delprogrammet Natur og Biodiversitet repræsenterer omkring 40 % af det samlede budget, tages C og D i betragtning op til 40 %.

$$MSf = (A+B) * 40 \% (C+D)$$

Med hensyn til definitionen af "lav effektiv deltagelse" tager Kommissionen hensyn til to kriterier:

1. lav deltagelse: et land har lav deltagelse, når andelen af indsendte forslag divideret med ovennævnte faktor for det pågældende er blandt de to laveste tredjedele
2. ineffektiv deltagelse: et land deltager ikke effektivt, hvis succesraten (antal tildelte projekter i forhold til de indgivne forslag) divideret med ovennævnte faktor for det pågældende land er blandt de to laveste tredjedele.

Et land, der falder ind under en af de to ovennævnte kategorier, vil blive betragtet som støtteberettiget til disse projekter.

Hvert land kan kun få tildelt ét TA-CAP for lav effektiv deltagelse i den periode, der er omfattet af dette flerårige arbejdsprogram.

Kommissionen foretager beregningen med henblik på at opstille listen over støtteberettigede lande ud fra de sidste tre år, for hvilke der foreligger data. Resultaterne forelægges medlemsstaterne inden iværksættelsen af hver indkaldelse af forslag.

Støtteberettigede aktiviteter

Kommissionen forventer, at hvert forslag vil være baseret på en behovsanalyse, der identificerer de aktiviteter, der mest effektivt kan afhjælpe de forskellige typer ansøgere lave deltagelse og/eller ineffektive deltagelse (offentlige organisationer, private enheder og civilsamfundsorganisationer).

Følgende aktiviteter er støtteberettigede:

- gennemførelsesforanstaltninger som f.eks. uddannelsesaktiviteter og målrettede oplysningskampagner
- overvågnings- og evalueringsforanstaltninger med henblik på at vurdere gennemførelsesforanstaltningernes faktiske virkning
- kommunikations- og formidlingsforanstaltninger
- foranstaltninger vedrørende projektstyring og kvalitetskontrol.

Kommissionen forventer, at budgettet vil stå i et rimeligt forhold til de aktiviteter, der vil blive gennemført under hvert projekt for at afhjælpe de forskellige ansøgers lave og/eller ineffektive deltagelse.

4.1.3.5. Den maksimale støtteberettigelsesperiode for gennemførelsen projekterne vedrørende teknisk bistand

Under hensyntagen til de forskellige emner, der er omfattet af projekterne vedrørende teknisk bistand, er den maksimale støtteberettigelsesperiode fem år.

4.1.4. Andre foranstaltninger (OA)

Kommissionen har udpeget en række behov, der skal imødegås gennem "Andre foranstaltninger".

I henhold til LIFE-forordningens artikel 11, stk. 2, litra e), omfatter "Andre foranstaltninger:

- Koordinerings- og støtteforanstaltninger, der vedrører omstillingen til vedvarende energi og øget energieffektivitet. De har til formål at nedbryde markedshindringer, der hæmmer den socioøkonomiske omstilling til vedvarende energi og øget energieffektivitet, herunder kapacitetsopbygning, formidling af oplysninger og viden samt bevidstgørelse
- En facilitet for små tilskud til biodiversitet (BEST).

På baggrund af erfaringerne med små tilskud til biodiversitet inden for rammerne af EU's BEST-initiativ vil der blive iværksat indkaldelser af forslag med henblik på tildeling af små tilskud (medfinansiering fra EU på højst 100 000 EUR) til projekter vedrørende bevarelse af biodiversitet, genopretning af økosystemer og bæredygtig anvendelse af økosystemtjenester, herunder økosystembaserede tilgange tilpasning til og modvirkning af klimaændringer, i regionerne i den yderste periferi og de oversøiske lande og territorier.

- Projekter udviklet inden for rammerne af samarbejdet med videns- og innovationsfællesskaberne under Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT)³⁸, navnlig projekter, der bidrager til målene for og gennemførelsen af EU's handlingsplan for den cirkulære økonomi, som gennemføres af universiteter, forskningsorganisationer, virksomheder og/eller SMV'er, der deltager i et videns- og innovationsfællesskab.
- Tilskud til foranstaltninger til de organisationer, der er nævnt i bilag I til LIFE-forordningen (se også afsnit 4.3, punkt 2, nedenfor).
- Yderligere projekter, der omhandler EU's lovgivningsmæssige og politiske prioriteter, kan også udpeges årligt efter høring af medlemsstaterne (projekter til håndtering af lovgivningsmæssige og politiske ad hoc-prioriteter).
- Andre specifikke projekter, der finansieres i henhold til finansforordningens artikel 195, med henblik på at støtte EU-politikker på området for miljø og klimaindsats, som udpeges under gennemførelsen af dette arbejdsprogram.

Det vejledende beløb til andre foranstaltninger er 454 mio. EUR.

---

³⁸ Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) er et uafhængigt organ under Den Europæiske Union, der blev oprettet i 2008 for at levere innovation i hele Europa. EIT samler førende erhvervs-, uddannelses- og forskningsorganisationer for at finde løsninger på globale udfordringer.

Kommissionen vil være mere præskriptiv ved fastlæggelsen af indkaldelser af forslag til disse foranstaltninger end i forbindelse med en bottom-up-indkaldelser af forslag, hvor det er ansøgerne, der har ansvaret for at identificere behovene og de mulige løsninger.

4.1.4.1. Medfinansieringssats

Den maksimale medfinansieringssats for "Andre foranstaltninger" er 95 % af de støtteberettigede omkostninger, undtagen for små tilskud til biodiversitet i regionerne i den yderste periferi og OLT'er, der er videreførelsen af BEST-programmet, hvor EU's medfinansiering udgør højst 100 % af de støtteberettigede omkostninger.

4.1.4.2. Støtteberettigelsesperiode for gennemførelsen af "Andre foranstaltninger"

Under hensyntagen til de forskellige emner, der er omfattet af "Andre foranstaltninger", er den maksimale støtteberettigelsesperiode ti år.

4.2. Indgivelses- og udvælgelsesprocedure for tilskud til foranstaltninger

Der er fastsat forskellige procedurer for tildeling af tilskud til foranstaltninger. Hvilken procedure der vælges, afhænger af den tid, der er til rådighed til at bekendtgøre indkaldelsen og evaluere forslagene, og/eller det forventede omfang af forslagene under hvert delprogram:

- En ettrinsprocedure, som anvendes til:
  1. standardindsatsprojekter
  2. projekter vedrørende teknisk bistand og
  3. "Andre foranstaltninger".
- En tottrinsprocedure, som anvendes til:
  - strategiske naturprojekter og strategiske integrerede projekter

Tottrinsproceduren kan også anvendes til standardindsatsprojekter.

4.2.1. *Ettrinsprocedure for standardindsatsprojekter, projekter vedrørende teknisk bistand og "Andre foranstaltninger"*

Ettrinsproceduren tilrettelægges som følger:

1. Efter en indkaldelse af forslag indgives fuldstændige forslag.
2. Det kontrolleres, om forslagene opfylder kriterierne for antagelighed, støtteberettigelse, udvælgelse og udelukkelse. Rækkefølgen af kontrollerne kan tilpasses i overensstemmelse med finansforordningen for at sikre den størst mulige effektivitet i evalueringsprocessen.
3. Der foretages en udførlig evaluering af forslagene på grundlag af nedenstående tildelingskriterier:

1. Relevans (0-20)

- Bidragets relevans i forhold til en eller flere af de specifikke målsætninger for LIFE-programmet og det omhandlede delprogram
- I hvor høj grad projektet er i overensstemmelse med beskrivelsen i indkaldelsen af forslag, herunder dets specifikke prioriteter, hvis det er relevant
- Forsvarligheden af den overordnede interventionslogik
- I hvor høj grad projektet giver sidegevinster og fremmer synergier med andre politikområder, som er relevante for at nå miljø- og klimapolitiske målsætninger.

2. Kvalitet (0-20)

- Arbejdsplanens klarhed, relevans og gennemførlighed
- Passende geografisk fokus for aktiviteterne
- Planens kvalitet med henblik på at overvåge og rapportere virkninger
- Identifikation og mobilisering af de relevante interessenter
- Hensigtsmæssigheden og kvaliteten af de foreslåede foranstaltninger med henblik på at formidle og udbrede projektet og dets resultater til forskellige målgrupper.

3. Virkning (0-20)

- Ambitionsniveauet for og troværdigheden af de forventede virkninger under og/eller efter projektet som følge af de foreslåede aktiviteter, herunder potentielle negative virkninger for LIFE-programmets andre specifikke målsætninger, herunder sikring af, at der ikke sker væsentlige skader på disse målsætninger
- Projektresultaternes bæredygtighed efter projektets afslutning
- Mulighederne for, at projektresultaterne kan reproduceres inden for samme sektor, i andre sektorer eller på andre steder eller kan opskaleres af offentlige eller private aktører eller ved at mobilisere større investeringer eller finansielle ressourcer (katalysatorpotentiale)
- Foranstaltningernes kvalitet med hensyn til udnyttelse af projektresultater.

4. Ressourcer (0-20)

- Projektteamets sammensætning — som et konsortium eller en enkelt støttemodtager — med hensyn til ekspertise, færdigheder og ansvar samt ledelsesstrukturens hensigtsmæssighed
  - Budgettets og ressourcernes egnethed og overensstemmelse med den foreslåede arbejdsplan
  - Budgettets gennemsigthed, dvs. omkostningsposterne skal være tilstrækkeligt beskrevet
  - I hvor høj grad projektets indvirkning på miljøet tages i betragtning og afbødes, herunder gennem anvendelse af grønne indkøb. Brugen af anerkendte metoder til beregning af projektets miljøaftryk (f.eks. PEF- eller OEF-metoden eller lignende metoder³⁹) eller miljøledelsessystemer (f.eks. EMAS) anses for en fordel.
- Forslagets forhold mellem pris og kvalitet.

4. Tildeling af point til forslagene

For hvert kriterium tildeles forslagene mellem 0 og 20 point. Der kræves mindst 10 point for hvert kriterium.

Pointtallet for kriteriet "Virkning" tildeles en vægt på 1,5: De point, som hvert forslag tildeles for kriteriet "Virkning", ganges med 1,5.

Det samlede krævede pointtal, der fås ved at lægge de vægtede individuelle pointtal sammen, er 55 point.

Følgende bonuspoint anvendes i forbindelse med standardindsatsprojekter og i forbindelse med projekter vedrørende teknisk bistand og "Andre foranstaltninger", hvis det er relevant, og som fastsat i indkaldelsen af forslag:

- BONUS 1: Det foreslåede projekt giver ekstraordinære synergier og fremmer betydelige sidegevinster mellem LIFE-delprogrammerne. (2 point).
- BONUS 2: Projektet gennemføres primært i regionerne i den yderste periferi. Hvis specifikke regionale forhold er relevante for de behov, der behandles i indkaldelsen af

³⁹ F.eks. PEF/OFESR. Se listen på https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/PEFCR_OEFESR_en.htm.

forslag, f.eks. øer i forbindelse med affald, kulintensive regioner i forbindelse med ren energi osv., kan bonussen udvides til andre geografiske områder med særlige behov og sårbarheder (2 point).

- BONUS 3: Projektet bygger i væsentlig grad på eller opskalerer resultaterne af andre EU-finansierede projekter. (2 point).
- BONUS 4: Projektet har et ekstraordinært katalysatorpotentiale. (2 point).
- BONUS 5: Projektet omfatter et tværnationalt samarbejde⁴⁰ blandt medlemsstater, som er afgørende for at sikre, at projektmålene nås. (2 point).

Bonusserne er baseret på ja/nej-kriterier. Der benyttes ingen graduering: Hvert forslag tildeles enten 0 eller 2 point.

Det betyder, at der højst kan tildeles 100 point til standardindsatsprojekter, mens der i forbindelse med andre forslag (dvs. til projekter vedrørende teknisk bistand og "Andre foranstaltninger") kan tildeles 90 point plus eventuelle bonusser.

5. Rangordning og udarbejdelse af den endelige liste over projekter, der skal finansieres.

Projektforslagene rangordnes under hensyntagen til det vægtede antal point for hvert tildelingskriterium og eventuelle bonuspoint. Der opstilles særskilte lister for hvert delprogram og for projekter vedrørende forvaltningsemner og det nye europæiske Bauhaus inden for hvert delprogram, hvis det er relevant.

Listen over projekter, der vil blive foreslået til finansiering, opstilles ved at se på, hvilke forslag der har nået minimumstærsklen, som kan finansieres inden for rammerne af det disponible budget. Hvis flere forslag opnår lige mange point, finansieres forslag med den højeste score under kriterium 3 (Virkning).

6. Reserveliste og kvalitetsmærket "Seal of Excellence".

På reservelisten opstilles alle projekter, der opfylder minimumskvalitetskravene (dvs. som opnår alle minimumspoint), men som ikke kan finansieres inden for rammerne af det disponible budget. Hvis der kan stilles yderligere midler til rådighed, finansieres projekterne på reservelisterne i den opstillede rangorden.

I forbindelse med standardindsatsprojekter tildeles projekterne på reservelisten kvalitetsmærket "Seal of Excellence" i henhold til LIFE-forordningens artikel 15.

Listen over projekter med kvalitetsmærket "Seal of Excellence" fremsendes sammen med en kort beskrivelse af hvert projekt til Kommissionens kompetente tjenestegrene, de nationale kontaktpunkter og medlemmerne af LIFE-Udvalget med henblik på videreformidling til de myndigheder, der har ansvaret for forvaltningen af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond+ og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne.

Disse projekter kan muligvis finansieres på de samme betingelser (medfinansieringssats, beløb og støtteberettigede omkostninger) som under LIFE-programmet.

4.2.2. *Totransprocedure for standardindsatsprojekter*

Der anvendes en udvælgelsesprocedure i to trin ved tildelingen af standardindsatsprojekter. Tildelingsproceduren består af to trin: På første trin indgives der en kort generel beskrivelse.

---

⁴⁰ "Tværnationalt samarbejde" er samarbejde mellem tilgrænsende lande/regioner på begge sider af en national grænse samt samarbejde på større tværnationalt/makroregionalt plan.

På andet trin indgives der et fuldstændigt forslag for de korte generelle beskrivelser, der vurderes at have mulighed for at få tildelt et tilskud. Denne procedure bør ikke gennemføres i 2021 og 2022.

4.2.2.1. Trin 1: Kort generel beskrivelse

Ansøgerne anmodes om at indgive en kort generel beskrivelse af hovedelementerne i deres forslag. De skal angive, hvilken finansiel støtte der anmodes om.

1. Efter en indkaldelse af forslag indgives korte generelle beskrivelser.
2. Det kontrolleres, at de korte generelle beskrivelser opfylder kriterierne for antagelighed og støtteberettigelse.
3. De korte generelle beskrivelser evalueres på grundlag af følgende kriterier:

1. Relevans og virkning (0-20)

- Bidragets relevans i forhold til en eller flere af de specifikke målsætninger for LIFE-programmet og det omhandlede delprogram.
- I hvor høj grad projektet er i overensstemmelse med beskrivelsen af emnet i indkaldelsen af forslag.
- Forsvarligheden af den overordnede interventionslogik i forslagene.
- Ambitionsniveauet for og troværdigheden af de forventede virkninger under og/eller efter projektet som følge af de foreslåede aktiviteter, herunder potentielle negative virkninger for LIFE-programmets andre specifikke målsætninger. I analysen af virkningen tages der hensyn til projektets særlige karakteristika og geografiske omfang, herunder, hvor det er relevant, de særlige behov i geografiske områder med særlige sårbarheder, miljømæssige udfordringer og/eller naturbetingede begrænsninger.

2. Kvalitet og ressourcer (0-20)

- Arbejdsplanens klarhed, relevans og gennemførlighed.
- Projektresultaternes bæredygtighed efter projektets afslutning.
- Forslagets forhold mellem pris og kvalitet.

3. Der tildeles point til de korte generelle beskrivelser.

For hvert kriterium tildeles forslagene mellem 0 og 20 point. Det samlede krævede pointtal, der fås ved at lægge de individuelle pointtal sammen, er 40 point. De korte generelle beskrivelser, der ikke nåede minimumstærsklen, udelukkes.

4. Udarbejdelse af listen over korte generelle beskrivelser, der skal behandles, og opfordring til at indgive et fuldstændigt forslag

Den lange liste over ansøgere, der opfordres til at indgive et fuldt forslag, vil omfatte de højest rangerede korte generelle beskrivelser efter delprogram, hvortil det ansøgte EU-bidrag repræsenterer 2-3 gange det tilgængelige budget. Det specifikke forhold mellem det EU-bidrag, der anmodes om, og det tilgængelige budget fastlægges under hensyntagen til størrelsen af de bidrag, der anmodes om, og succesraten for de fuldstændige forslag under det specifikke delprogram i tidligere indkaldelser. Der opstilles særskilte lister for hvert delprogram og for projekter vedrørende forvaltningsemner inden for hvert delprogram.

4.2.2.2. Trin 2: Fuldstændigt forslag

1. De fuldstændige forslag indgives.
2. Det kontrolleres, om forslagene opfylder kriterierne for antagelighed, støtteberettigelse, udvælgelse og udelukkelse. Rækkefølgen af kontrollerne kan tilpasses i

overensstemmelse med finansforordningen for at sikre den størst mulige effektivitet i evalueringsprocessen.

3. De fuldstændige forslag evalueres på grundlag af de tildelingskriterier, der er fastsat for ettrinsproceduren, herunder de forskellige bonusser.
4. Rangordningen af forslag og tildelingen af kvalitetsmærket "Seal of Excellence" finder sted på samme måde som i ettrinsproceduren, som er beskrevet i afsnit 4.2.1.

4.2.3. Totrinsprocedure for strategiske projekter

Proceduren for indgivelse og udvælgelse af strategiske naturprojekter og strategiske integrerede projekter er baseret på en totrinsprocedure og anvendes på tværs af alle delprogrammer. Proceduren bør lette arbejdet for potentielle ansøgere og sikre, at de får den bedst mulige vejledning under forløbet. Arbejdsgangen struktureres med henblik på at sikre gradvis udvikling og finjustering af hvert enkelt forslag. Princippet om ligebehandling af alle forslag anvendes i alle faser af evalueringsprocessen.

En totrinsprocedure er baseret på indgivelse af en kort generel beskrivelse efterfulgt af et fuldstændigt forslag. Den er opstillet som følger:

Trin 1: Kort generel beskrivelse

1. Efter en indkaldelse af forslag indgives korte generelle beskrivelser.
2. Det kontrolleres, at de korte generelle beskrivelser opfylder kriterierne for antagelighed og støtteberettigelse.

De korte generelle beskrivelser evalueres på grundlag af følgende kriterier:

<ol style="list-style-type: none">
1. Gennemførelse af planer eller strategier<ul style="list-style-type: none">
- Projektet har til formål at gennemføre de planer eller strategier, der er nævnt i afsnit 4.1.2.
2. Geografisk dækning<ul style="list-style-type: none">
- Gennemførelsen af den omhandlede EU-plan eller -strategi dækker et stort og repræsentativt geografisk område, herunder regionalt, multiregionalt, nationalt og tværnationalt. For strategiske integrerede projekter, der omhandler forvaltning af luftkvalitet, kan en strategi, der dækker flere byer eller et mindre geografisk område, også være en mulighed, hvis projektet har en betydelig virkning.
3. Koordinering af supplerende fonde<ul style="list-style-type: none">
- Aktiviteterne mobiliserer supplerende finansiering fra mindst én EU-, national eller privat finansieringskilde og under hensyn til anden relevant EU-, national eller privat finansiering.
- Finansieringen er et supplement til strategiske naturprojekter og strategiske integrerede projekter og anvendes til at støtte og gennemføre supplerende aktiviteter, som er nødvendige for gennemførelsen af den specifikke plan eller strategi.
- Mekanismerne til koordinering af den supplerende finansiering er klart defineret.
4. Inddragelse af centrale interessenter<ul style="list-style-type: none">
- De vigtigste interessenter inddrages aktivt i gennemførelsen af den omhandlede plan eller strategi.
--

For hvert kriterium vurderes det, om det er opfyldt eller ej.

3. Liste over projekter, der vil blive behandlet

Alle ansøgere, der indgiver forslag, som opfylder ovennævnte kriterier, vil blive opfordret til at indgive fuldstændige forslag.

Disse ansøgere inviteres også til at deltage i en skriftlig spørgerunde, hvor de kan indsende spørgsmål vedrørende udarbejdelsen af det fuldstændige forslag. Efter denne fase offentliggøres spørgsmålene og svarene i anonymiseret form for at bistå alle ansøgere ligeligt med at udarbejde deres fuldstændige forslag. Om nødvendigt suppleres spørgsmålene og svarene med en vejledning om de vanskeligheder, som ansøgerne typisk støder på, og som kom til udtryk i de korte generelle beskrivelser.

Trin 2: Fuldstændigt forslag

1. De fuldstændige forslag indgives.
2. Det kontrolleres, om forslagene opfylder kriterierne for antagelighed, støtteberettigelse, udvælgelse og udelukkelse. Rækkefølgen af kontrollerne kan tilpasses i overensstemmelse med finansforordningen for at sikre den størst mulige effektivitet i evalueringsprocessen.
3. Der foretages en udførlig evaluering af de fuldstændige forslag på grundlag af nedenstående tildelingskriterier:

1. Relevans (0-20)

- Bidragets relevans i forhold til en eller flere af de specifikke målsætninger for LIFE-programmet og det omhandlede delprogram.
- I hvor høj grad projektet er i overensstemmelse med beskrivelsen af emnet i indkaldelsen af forslag.
- Forsvarligheden af den overordnede interventionslogik.
- I hvor høj grad projektet giver sidegevinster og fremmer synergier med andre politikområder, som er relevante for at nå miljø- og klimapolitiske målsætninger.

2. Kvalitet (0-20)

- Arbejdsplanens klarhed, relevans og gennemførlighed.
- Passende geografisk fokus for aktiviteterne.
- Planens kvalitet med henblik på at overvåge og rapportere virkninger.
- Identifikation og mobilisering af de relevante interessenter.
- Hensigtsmæssigheden og kvaliteten af foranstaltningerne med henblik på at formidle og udbrede projektet og dets resultater til forskellige målgrupper.

3. Supplerende finansiering (0-20)

- Omfanget af mobiliseringen af andre midler som supplement til det planlagte LIFE-projekt (ud over det minimum, der kræves for støtteberettigelse) og sandsynligheden for, at de faktisk mobiliseres, og deres funktionelle forbindelse til den plan eller strategi, der skal gennemføres.
- Kvaliteten af koordineringsmekanismen med henblik på optimal anvendelse af andre midler, navnlig EU-midler, der er nødvendige for at gennemføre en målrettet strategi/plan.
- Identifikation, relevans og gennemførlighed af de nødvendige supplerende foranstaltninger.

4. Virkning (0-20)

- Ambitionsniveauet for og troværdigheden af de forventede virkninger under og/eller efter projektet som følge af de foreslåede aktiviteter, herunder potentielle negative virkninger for LIFE-programmets andre specifikke målsætninger, herunder sikring af, at der ikke sker væsentlige skader på disse målsætninger
- Projektresultaternes bæredygtighed efter projektets afslutning.

- Mulighederne for, at projektresultaterne kan reproducere inden for samme sektor, i andre sektorer eller på andre steder eller kan opskaleres af offentlige eller private aktører eller ved at mobilisere større investeringer eller finansielle ressourcer (katalysatorpotentiale)
- Foranstaltningernes kvalitet med hensyn til udnyttelse af projektresultater.

5. Ressourcer (0-20)

- Projektteamets sammensætning — som et konsortium eller en enkelt støttemodtager — med hensyn til ekspertise, færdigheder og ansvar samt ledelsesstrukturens hensigtsmæssighed
- Budgettets og ressourcernes egnethed og overensstemmelse med arbejdsplanen.
- Budgettets gennemsigthed, dvs. omkostningsposterne skal være tilstrækkeligt beskrevet
- I hvor høj grad projektets indvirkning på miljøet tages i betragtning og afbødes, herunder gennem anvendelse af grønne indkøb. Brugen af anerkendte metoder til beregning af projektets miljøaftryk (f.eks. PEF- eller OEF-metoden eller lignende metoder⁴¹) eller miljøledelsessystemer (f.eks. EMAS) anses for en fordel.
- Forslagets forhold mellem pris og kvalitet.

4. Tildeling af point til forslagene

For hvert kriterium tildeles forslagene mellem 0 og 20 point. Der kræves mindst 10 point for hvert kriterium. Det samlede krævede pointtal, der fås ved at lægge de vægtede individuelle pointtal sammen, er 55 point. Der medtages ingen bonuspoint, medmindre det foreslåede projekt primært vedrører regionerne i den yderste periferi.

Det betyder, at det højest mulige antal point er 100.

5. Rangordning og udarbejdelse af den endelige liste over projekter, der skal finansieres.

Projektforslagene rangordnes under hensyntagen til det vægtede antal point for hvert tildelingskriterium.

Listen over projekter, der vil blive foreslået til finansiering, opstilles ved at se på, hvilke forslag der har nået minimumstærsklen, som kan finansieres inden for rammerne af det disponible budget.

Hvis flere forslag opnår lige mange point, finansieres forslag med den højeste score under kriterium 3 (Virkning).

Hvis budgettet ikke rækker til at finansiere alle de forslag, der nåede minimumstærsklen, prioriteres forslagene fra de medlemsstater, som — endnu — ikke har strategiske integrerede projekter, der finansieres under det specifikke delprogram, eller et specifikt strategisk naturprojekt under delprogrammet Natur og Biodiversitet.

6. Reserveliste og kvalitetsmærket "Seal of Excellence".

Reservelisten opstilles, og kvalitetsmærket "Seal of Excellence" tildeles på samme måde som i ettrinsproceduren, som er beskrevet i afsnit 4.2.1.

4.3. Driftstilskud

I overensstemmelse med LIFE-forordningen kan der ydes driftstilskud i forskellige tilfælde:

1. I henhold til LIFE-forordningens artikel 11, stk. 6, kan der ydes støtte til visse drifts- og administrationsudgifter hos almenyttige foretagender, som deltager i udviklingen,

⁴¹ F.eks. PEF/CR/OEF/FSR. Se listen på https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/PEFCR_OEF/FSR_en.htm.

gennemførelsen og håndhævelsen af EU-lovgivning og -politik, og som primært er aktive inden for miljø- eller klimaindsatsen, herunder energiomstilling.

2. I henhold til LIFE-forordningens artikel 13 kan der ydes tilskud til de organer, der er anført i bilag I til LIFE-forordningen. Beløbet for driftstilskud og tilskud til foranstaltninger til disse organisationer i perioden 2021-2024 kan ikke overstige 6 mio. EUR.
3. Driftstilskud uden for punkt 1 og 2 ovenfor kan ydes i behørigt begrundede tilfælde som defineret i finansforordningens artikel 195.

Det vejledende beløb til driftstilskud for perioden 2021-2024 er 55,5 mio. EUR.

Den maksimale medfinansieringssats for alle de forskellige typer driftstilskud er 70 % af de støtteberettigede omkostninger.

4.4. Indgivelses- og udvælgelsesprocedure for driftstilskud

Tildelingen af driftstilskud baseres på følgende:

- (1) Partnerskabsrammeaftaler med almennyttige foretagender og, hvor det er muligt efter en risikoanalyse, også med de organisationer, der er nævnt i bilag I til LIFE-forordningen. Partnerskabsrammeaftalernes varighed fastsættes, så der skabes balance mellem støttemodtagernes behov for sikkerhed og stabilitet, behovet for at sikre en udvikling af partnerskabet og, hvis der er tale om driftstilskud til almennyttige foretagender, muligheden for, at forskellige organisationer kan få adgang til dem.

Specifik tilskudsaftaler tildeles på årsbasis efter en indkaldelse af forslag stilet til rammepartnerne.

- (2) Enkeltstående årlige driftstilskud, når partnerskabsaftaler ikke er mulige eller ikke hensigtsmæssige.

Tildelingsproceduren tilrettelægges som følger:

1. Efter en indkaldelse af forslag indgives forslag.
2. Det kontrolleres, om forslagene opfylder kriterierne for antagelighed, støtteberettigelse, udvælgelse og udelukkelse. Rækkefølgen af kontrollerne kan tilpasses i overensstemmelse med finansforordningen for at sikre den størst mulige effektivitet i evalueringsprocessen.
3. Evaluering af forslag. Forslag til partnerskabsrammeaftaler evalueret på grundlag af nedenstående tildelingskriterier:

a) Relevans.

- Bidragets relevans i forhold til en eller flere af de specifikke målsætninger for LIFE-programmet.
- I hvor høj grad den foreslåede arbejdsplan er i overensstemmelse med de relevante politikker, der er omfattet af indkaldelsen af forslag.
- I hvor høj grad forslaget påviser EU-merværdi.

b) Udformning af EU-politik.

- I hvor høj grad forslaget udviser en indgående forståelse af EU's politiske proces.
- I hvor høj grad ansøgeren forbedrer videns- og evidensgrundlaget og dermed støtter EU's miljø-, klima- og energipolitik.
- I hvor høj grad ansøgeren fremmer integrationen af miljø-, klima- og/eller energipolitikkerne og sammenhængen med andre politikker, f.eks. landbrugs-, transport- og samhørighedspolitikkerne.
- I hvor høj grad ansøgeren vil fungere som en kanal mellem EU og civilsamfundet og

levere koordinerede politiske input.

- Hensigtsmæssigheden af de midler og strukturer, der har til formål at give udtryk for EU-borgernes bekymringer og sikre deres demokratiske repræsentation over for de relevante institutioner.

c) Gennemførelse af EU-politikker.

- I hvor høj grad den foreslåede strategi forbedrer gennemførelsen og håndhævelsen af EU's miljø-, klima- og/eller energilovgivning på lokalt, medlemsstats- og/eller EU-plan.
- I hvor høj grad ansøgeren vil fungere som en kanal mellem EU og civilsamfundet med henblik på at fremme og sikre accept af gennemførelsen af politikkerne.
- I hvor høj grad ansøgeren bruger sit netværk til at identificere hindringer for gennemførelsen af politikker på nationalt/regionalt plan med henblik på politisk feedback.
- Hensigtsmæssigheden og kvaliteten af de foreslåede kommunikations- og formidlingsforanstaltninger med henblik på at skabe en løftestangseffekt.
- I hvor høj grad den foreslåede strategi bidrager til at sikre investeringer i miljø-, klima- og/eller energipolitikken med henblik på at tackle miljømæssige eksternaliteter.

d) Sensorfunktion.

- I hvor høj grad forslaget bidrager til at afdække nye eller opståede problemer inden for miljø, klimaændringer og/eller energi og er i stand til at analysere årsagerne til sådanne problemer og deres mulige virkninger.
- Ansøgerens kapacitet til at foreslå passende løsninger og give feedback eller forbedre udformningen af politikker vedrørende nye eller opståede problemer.

e) Organisatorisk udvikling.

- Kvaliteten af den foreslåede strategi til at imødekomme de udpegede behov for organisatorisk udvikling og områder, hvor der kan ske forbedringer.
- I hvor høj grad ansøgeren repræsenterer relevante interessenter og bestræber sig på at udvikle sin kreds (græsrods- eller medlemsbase).
- I hvor høj grad ansøgerens fundraisingstrategi sikrer organisationens diversificering og bæredygtighed.
- Analysen af ansøgerens afhængighed af driftstilskud under LIFE og strategierne til afhjælpning af denne afhængighed er overbevisende.
- Forslagets forhold mellem pris og kvalitet.

Tildeling af point til forslagene

For hvert kriterium tildeles forslagene mellem 0 og 20 point. Der er ikke fastsat et antal minimumspoint for individuelle kriterier.

Pointtallet for kriterium 4) "Sensorfunktion" tildeles en vægt på 0,25.

Pointtallet for kriterium 5) "Organisatorisk udvikling" tildeles en vægt på 0,75.

Det samlede krævede pointtal, der fås ved at lægge de vægtede individuelle pointtal sammen, er 45 point.

Hvis flere forslag opnår lige mange point, fastlægges prioritetsrækkefølgen efter følgende principper:

1. forslag, der fokuserer på et emne, som ikke er omfattet af forslag med højere prioritet, tildeles højeste prioritet.
2. derefter prioriteres ansøgninger efter deres skønnede forhold mellem pris og kvalitet.

Rangordning og udarbejdelse af den endelige liste over driftstilskud, der skal tildeles.

Projektforslagene rangordnes under hensyntagen til pointtallet for hvert tildelingskriterium.

Listen over driftstilskud, der foreslås tildelt, opstilles ved at se på, hvilke forslag der har nået minimumstærsklen, som kan finansieres inden for rammerne af det disponible budget.

Denne rangordning af forslag efter pointtal og prioritetsrækkefølge efter evalueringen af partnerskabsrammeaftalen udgør den rækkefølge, hvori ansøgerne vil blive rangordnet, når deres forslag til specifikke tilskudsaftaler er blevet evalueret, dvs. der fastlægges ikke en ny rangordning efter evalueringen af de specifikke tilskudsaftaler.

Ved tildelingen af enkelte driftstilskud gælder følgende kriterier:

<p>a) Relevans</p> <ul style="list-style-type: none"> — I hvor høj grad det foreslåede arbejdsprogram er i overensstemmelse med NGO-ansøgerens partnerskabsrammeaftale. Eventuelle afvigelser er berettigede. <p>b) Forslagets kvalitet</p> <ul style="list-style-type: none"> — Den foreslåede arbejdsplans klarhed, relevans og gennemførlighed — Ambitionsniveauet for og troværdigheden af de forventede virkninger af de foreslåede aktiviteter. <p>c) Ressourcer</p> <ul style="list-style-type: none"> — Hensigtsmæssigheden af arbejdets tilrettelæggelse og ledelse — I hvor høj grad det foreslåede budget og de foreslåede ressourcer er hensigtsmæssige og i overensstemmelse med den foreslåede arbejdsplan. — Balance mellem indtægter og udgifter

For hvert kriterium tildeles forslagene mellem 0 og 20 point. Der er ikke fastsat et antal minimumspoint for individuelle kriterier. Det samlede krævede pointtal, der fås ved at lægge de individuelle pointtal sammen, er 35 point.

4.5. Vejledende tidsplaner for indkaldelser af forslag

måned	2021			2022			2023			2024		
	1-4	5-8	9-12	1-4	5-8	9-12	1-4	5-8	9-12	1-4	5-8	9-12
SAP		☒		☒			☒			☒		
SNAP		☒		☒						☒		
SIP		☒		☒			☒			☒		
TA-CAP		☒		☒								
Andre TA-projekter		☒		☒			☒			☒		
Driftstilskud		☒			☒			☒			☒	
Andre foranstaltninger		☒		☒			☒			☒		

Indkaldelser af forslag til standardindsatsprojekter (SAP), strategiske integrerede projekter, projekter vedrørende teknisk bistand til udarbejdelse af strategiske naturprojekter og

strategiske integrerede projekter (TA-CAP) samt koordinerings- og støtteforanstaltninger (CSA) iværksættes hvert år og/eller omfatter en årlig frist for indgivelse af forslag.

For strategiske naturprojekter iværksættes der en indkaldelse af forslag i 2021, 2022 og 2024.

Indkaldelser af forslag til projekter vedrørende teknisk bistand til udarbejdelse af strategiske naturprojekter og strategiske integrerede projekter (TA-CAP) iværksættes i 2021 og 2022

Indkaldelser af forslag til projekter vedrørende teknisk bistand til fremme af opskalering eller udbredelse af resultater (TA-R) iværksat hvert andet år fra og med 2022.

Indkaldelser af forslag til projekter vedrørende andre foranstaltninger iværksættes hvert år eller hvert andet år. Indkaldelser af forslag vedrørende driftstilskud forventes at blive iværksat hvert år. Partnerskabsrammeaftaler vedrørende andre foranstaltninger og/eller driftstilskud indgås flerårigt, hvis det er relevant.

5. ANDRE FINANSIERINGSFORMER

Med henblik på at nå de mål, der er fastsat i LIFE-forordningens artikel 3, kan LIFE-programmet — ud over de projekter, der finansieres gennem tilskud i afsnit — gennem andre former for finansiering også finansiere:

- projekter som defineret i afsnit 5.4
- aktiviteter, der gennemføres af Kommissionen til støtte for forberedelse, gennemførelse og mainstreaming af EU-lovgivning vedrørende miljø, klima og omstilling til ren energi
- administrativ og teknisk bistand til Kommissionen i forbindelse med udvikling, gennemførelse og overvågning af programmet.

Andre former for finansiering kan omfatte:

- indkøbskontrakter
- uddeling af priser
- indirekte forvaltning, herunder blanding.

Det vejledende beløb til projekter, der finansieres gennem andre former for finansiering og finansielle instrumenter under blandingsoperationer under de fire delprogrammer for årene 2021-2024, er på 476 mio. EUR.

Det vejledende beløb til teknisk og administrativ bistand under de fire delprogrammer for årene 2021-2024 er på 106 mio. EUR.

5.1. Indkøbskontrakter

I henhold til LIFE-forordningens artikel 5 kan LIFE-programmet finansiere aktiviteter, der gennemføres af Kommissionen til støtte for forberedelse, gennemførelse og mainstreaming af Unionens lovgivning vedrørende miljø, klima eller relevant energi.

Sådanne aktiviteter, der gennemføres gennem offentlige indkøb, kan omfatte:

- information og kommunikation, herunder f.eks. oplysningskampagner, medierelationer, publikationer, informationsmateriale, oversættelser, høring/inddragelse af interessenter, workshops, konferencer og støtte til deltagerbaserede ordninger/aktiviteter, netværkssamarbejde og platforme for bedste praksis
- støtte til udformning, udvikling, gennemførelse og håndhævelse af politikker og lovgivning, f.eks. videnskabelig, juridisk og teknisk støtte, inspektioner,

kapacitetsopbygning, peerevalueringer, revisioner, evalueringer, konsekvensanalyser, IT-systemer, undersøgelser, rådgivningstjenester, modellering og scenarieopbygning.

5.2. Priser

Priser er finansielle bidrag, der uddeles som belønning i forbindelse med en konkurrence.

Gennem priser fremmer Kommissionen opfyldelsen af Unionens politiske målsætninger.

Priser tildeles i overensstemmelse med principperne om gennemsigtighed og ligebehandling.

Betingelserne for deltagelse, arrangementerne for udbetaling af prisen til vinderne efter tildelingen og de relevante offentliggørelsesmidler fastlægges i forbindelse med den specifikke pris.

Tilrettelæggelsen og forvaltningen af priser medtages i beregningen af minimumstærsklen på 85 % i henhold til LIFE-forordningens artikel 9, stk. 3.

Eksempler på priser, der finansieres af LIFE-programmet, er Green Leaf og Green Capital Awards, European Business Award, Natura 2000-prisen, incitamentet under klimapagten osv.

5.3. Aktiviteter til støtte for investeringer, herunder blanding

5.3.1. Støtte til finansiering af teknisk bistand til miljø- og klimainvesteringer

I investeringsplanen for den europæiske grønne pagt anerkendes det, at forgrønning af investeringer og økonomien generelt kræver en betydelig styrkelse af den tekniske bistand for proaktivt at udvikle en investeringspipeline med stor virkning. Endvidere understreges betydningen af teknisk bistand til fremme af naturkapital, klimaindsats og naturbaserede løsninger.

En investeringspipeline med stor virkning bør fokusere på projekter, der bevarer, forvalter og forbedrer naturkapitalen, eller som fører til kulstofoptag — til støtte for EU's biodiversitetsstrategi, EU's handlingsplan for den cirkulære økonomi, EU's strategi for tilpasning til klimaændringer og andre relevante politikker.

Den tekniske bistand under InvestEU-rådgivningsplatformen skal have til formål at støtte projekter, hvor de primære projektformål vedrører modvirkning af klimaændringer, tilpasning til klimaændringer og/eller beskyttelse og forbedring af naturressourcer samt udvikling af den cirkulære økonomi. Den vil fokusere på projekter, der bidrager til modstandsdygtighed over for klimaændringer og/eller sikrer bæredygtighed i forvaltningen af naturressourcer.

Med henblik på at udvikle denne projektpipeline og gennemføre dem i praksis iværksættes der to yderligere og supplerende foranstaltninger:

- (1) Finansielle bidrag til rådgivningsplatformen under InvestEU-programmet. Rådgivningstjenesterne skal identificere, udvikle og forberede projektet til InvestEU-programmet. Målet er at fremme og støtte grønne investeringer samt reproduktion/opskalering af grønne projekter, hvor de primære projektformål vedrører tilpasning til klimaændringer og/eller beskyttelse og forbedring af naturressourcer. Det vil efter anmodning også omfatte rådgivningstjenester med henblik på at gøre andre investeringsprojekter mere miljøvenlige.
- (2) Finansiell ad hoc-støtte i form af tilskud (se afsnit 4.1.3.3 ovenfor) eller blandet støtte (hvis tilskud ledsages af finansieringskilder, der skal betales tilbage, såsom lån, egenkapitalfinansiering eller budgetstøtte, der finansieres af andre kilder end LIFE).

5.3.1.1. Den grønne komponent af rådgivningsplatformen

InvestEU-rådgivningsplatformen vil sigte mod at stille den nyeste proaktive tekniske bistand til rådighed som en vigtig katalysator for forgrønningen af økonomien og de forventede investeringer.

InvestEU-rådgivningsplatformen er rettet mod de investeringer, der er nødvendige for fuldt ud at gennemføre EU's miljø- og klimapolitik og -lovgivning og tackle bredere miljømæssige udfordringer i forbindelse med beskyttelse og genopretning af den naturkapital, der ligger til grund for økonomien og dens cirkularitet som fastsat i den europæiske grønne pagt.

Formålet med LIFE-bidraget til InvestEU-rådgivningsplatformen er at hjælpe offentlige og private investorer og tilknyttede aktører med at identificere og udvikle investeringsprojekter, der kan medvirke til at bevare, genoprette, forvalte og forbedre naturkapitalen, hvilket også vil bidrage til kulstofoptag og modstandsdygtighed over for klimaændringer, til støtte for f.eks. EU's biodiversitetsstrategi, EU's handlingsplan for den cirkulære økonomi, EU's nye strategi for tilpasning til klimaændringer.

Specialiseret ekspertise vil blive udpeget — 1) direkte på markedet og 2) gennem rådgivningspartnere — med henblik på at yde teknisk bistand og kapacitetsopbygning, som kan hjælpe med at identificere og udvikle offentlige og private grønne investeringer. Efter anmodning kan den inddrages for at støtte forgrønnelsen af andre investeringer. Hvor det er relevant, vil eksperterne også blive inddraget i aktiviteter vedrørende gensidig uddannelse og erfaringsudveksling for at øge kapaciteten til at identificere, fremme og strukturere grønne investeringsprojekter i hele EU.

Efter den periode, som er nødvendig for at opbygge kernen af ekspertise og indgå aftaler med rådgivningspartnere, forventes mobiliseringen af ekspertise i vid udstrækning at ske gradvist.

Fra begyndelsen vil der blive gennemført foranstaltninger, som har til formål at muliggøre proaktiv identifikation af mulige investeringer og kapacitetsopbygning hos de relevante interessenter.

Det beløb, der afsættes til disse rådgivningstjenester, afhænger af udviklingen i behovet. Det beløb, der afsættes til rådgivningstjenester under delprogrammerne Natur og Biodiversitet, Cirkulær Økonomi og Livskvalitet og Modvirkning af og Tilpasning til Klimaændringer i perioden 2021-2024, forventes ikke at overstige 35 mio. EUR. Dette beløb vil supplere de tilbagebetalingspligtige former for støtte, der ydes under Invest EU, og vil være rettet mod teknisk bistand og kan i givet fald finansieres ved direkte eller indirekte forvaltning.

Uudnyttede midler vil blive omfordelt til tilskud.

5.3.1.2. Støtte til blandingsoperationer

Hvis det er hensigtsmæssigt, ydes der støtte til grønne investeringer gennem blandingsoperationer.

En blandingsoperation kan defineres som en kombination af forskellige former for støtte:

- **mindst én form for støtte, som skal tilbagebetales** (budgetgaranti og/eller finansielt instrument), og som finansieres af InvestEU eller andre finansieringskilder, og
- **en form for støtte, som ikke skal tilbagebetales**, der finansieres af LIFE, og som opfylder de politiske mål og kriterierne for støtteberettigelse.

Tilskudselementet af LIFE vil blive anvendt strategisk til at tiltrække yderligere finansiering til vigtige investeringer. Ved at samle ressourcer mangedobler blandingsoperationer mulighederne for, at investeringerne kan realiseres, ved at give hver enkelt finansiell aktør bedre muligheder for at udnytte deres midler, og der opnås koordinering af den offentlige støtte fra Kommissionen og andre finansielle aktører i indsatsen for at gennemføre EU's politiske mål.

Blanding kan anvendes til at lette reproduktionen af projekter eller støtte identifikation og fremme af mulige grønne investeringer.

Under InvestEU-programmet kan blanding åbne muligheder for at beskytte/forbedre naturkapitalen, herunder aspekter vedrørende modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, som integreres og opskaleres i projekterne. Tilskudselementet af en blandingsoperation kan medvirke til at sikre større gennemslagskraft for politiske målsætninger, der støtter den del af projekterne, der ikke kan finansieres, eller som giver investorerne en højere garanti.

Hvis en blandingsoperation ikke realiseres, vil disse midler blive anvendt til at finansiere tilskud. Uudnyttede midler vil også blive omfordelt til tilskud.

Det maksimale beløb, der tildeles tilskudselementet af blandingsoperationer, er 15 mio. EUR for perioden 2021-2024.

Kommissionen vil hvert år aflægge rapport til LIFE-Udvalget om de indledende undersøgelser og den mulige udvikling af blandingsoperationen.

5.3.2. Støtte til finansiering af investeringer i energieffektivitet og vedvarende energi

Uudnyttede midler til finansiel støtte vil blive omfordelt til tilskud under delprogrammet Omstilling til Ren Energi.

5.3.2.1. Finansiell støtte til teknisk bistand til investeringer i energieffektivitet og vedvarende energi

Indirekte forvaltning af finansiel støtte til teknisk bistand til investeringer i energieffektivitet og vedvarende energi, som er målrettet mod bygninger, og som sparer energi og reducerer emissioner, f.eks. ELENA-faciliteten⁴².

Denne facilitet, som forvaltes af EIB under Horisont 2020-programmet 2014-2020, forgænger den delprogrammet Omstilling til Ren Energi. Under ELENA ydes der tilskud til teknisk bistand til investeringer i energieffektivitet og vedvarende energi målrettet mod bygninger og projekter vedrørende innovative transport og mobilitet, som sparer energi og reducerer emissionerne.

Under en sådan facilitet ydes der finansiel støtte til projektudviklingstjenester i forbindelse med alle aktiviteter, der er nødvendige for at udvikle og mobilisere finansiering til et investeringsprogram, herunder f.eks.: gennemførlighedsundersøgelser, designundersøgelser, strukturering af programmer, forretningsplaner, energirevisioner og samling af mindre projekter i pakker, der kan opnå finansiering. Omkostninger i forbindelse med selve investeringsprogrammet, f.eks. hardwareomkostninger, er ikke støtteberettigede.

Gennemførelsen af denne type facilitet er underlagt særlige bidragsaftaler mellem Den Europæiske Investeringsbank (EIB) og Europa-Kommissionen. Faciliteten yder finansiel støtte til den endelige støttemodtager i overensstemmelse med de bestemmelser, der er fastsat i bidragsaftalerne.

Støtten til finansiering af teknisk bistand til investeringer i energieffektivitet og vedvarende energi må ikke overstige 45 mio. EUR for perioden 2021-2024.

5.4. Støtte til finansiering af andre aktioner under indirekte forvaltning

I henhold til finansforordningens artikel 62, stk. 1, litra c), kan Kommissionen uddelegere budgetgennemførelsesopgaver til flere typer partnere, f.eks. internationale organisationer, decentrale agenturer og offentligtretlige organer, herunder medlemsstatsorganisationer.

---

⁴² <https://www.eib.org/en/products/advising/elena/>.

Udvælgelsen af personer og enheder, der overdrages ansvaret for gennemførelse af EU-midler, skal være gennemsigtig, berettiget i forhold til foranstaltningens art og må ikke give anledning til en interessekonflikt.

I henhold til finansforordningens artikel 154, stk. 3, skal Kommissionen sikre, at de enheder, der får tildelt budgetgennemførelsesopgaver, beskytter og forvalter EU's finansielle interesser på et niveau, der svarer til Kommissionens.

Kommissionen bevarer det endelige ansvar for EU-budgettet og underretter Europa-Parlamentet og Rådet om de operationer, der udføres af de ansvarlige enheder og personer.

5.4.1. Finansiell støtte til andre indirekte forvaltningsaktiviteter inden for miljø og klima

Der kan indgås ad hoc-bidragsaftaler med internationale organisationer, decentrale agenturer og offentligtretlige organer, herunder medlemsstatsorganisationer, med henblik på at yde begrænset støtte til ad hoc-aktiviteter af fælles interesse.

Eksempler på indirekte forvaltningsaktiviteter, der tidligere er blevet finansieret af LIFE-programmet, er en undersøgelse, der er gennemført af OECD for at tilvejebringe pålidelige statistikker om vilje til at betale for at undgå sundhedsskadelige virkninger i forbindelse med eksponering for kemikalier og opdateringen af anbefalinger og oplysninger om sundhedsrisici ved luftforureningen i Europa, som er gennemført af WHO.

En ikke-udtømmende liste over foranstaltninger, der er planlagt for perioden 2021-2024, omfatter følgende projekter:

- international udveksling af oplysninger om anvendelsen af bedste tilgængelige teknikker til begrænsning af industrielle emissioner — fase III — som vil blive gennemført af OECD
- den fælleseuropæiske handlingsplan for støv — som skal gennemføres af sekretariatet for Bernkonventionen (Europarådet)
- ajourføring af vejledningen om handlingsplaner for varmesundhed — som skal gennemføres af WHO og European Centre for Environment and Health (ECEH).

Det vejledende beløb, der er afsat til denne type foranstaltninger, som gennemføres under indirekte forvaltning af GD for Miljø og GD for Klima, er 3 mio. EUR for perioden 2021-2024.

5.4.2. Finansiell støtte til aktivering af den private sektors investeringer i energieffektivitet

Bidragsaftale med UNEP om aktivering af den private sektors investeringer i energieffektivitet gennem Energy Efficiency Financial Institutions Group (EEFIG) inden for rammerne af kapitel 2 "Enhancing climate neutrality and clean energy" i bilaget til aftalememorandummet mellem Europa-Kommissionen og FN's miljøprogram for samarbejdsperioden 2020-2024 indgået mellem Kommissionen og UNEP.

EEFIG's arbejde yder et væsentligt bidrag til at fremskynde private investeringer i energieffektivitet med særligt fokus på den europæiske grønne pagt og inden for rammerne af EU's genopretningsplaner.

Finansieringsinitiativet under FN's miljøprogram skal stå for gennemførelsen af en del af EEFIG's aktiviteter i overensstemmelse med de bestemmelser, der er fastlagt i bidragsaftalerne.

Den finansielle støtte til UNEP må ikke overstige 0,6 mio. EUR i perioden 2021-2024.

5.5. Projekter finansieret gennem andre former for finansiering omfattet af tærsklen på 85 %, jf. artikel 9, stk. 3

I henhold til LIFE-forordningens artikel 9, stk. 3, skal mindst 85 % af LIFE-programmets budget anvendes som tilskud, til projekter, der finansieres via andre former for finansiering, i det omfang, der er specificeret i det flerårige arbejdsprogram, og til finansiering i form af finansielle instrumenter inden for blandingsoperationer.

De aktiviteter, der kan tages i betragtning ved beregningen af minimumstærsklen på 85 % i henhold til artikel 8, stk. 2a, er:

- priser og officielle tildelinger, herunder alle dermed forbundne udgifter (dvs. Green Leaf og Green Capital Awards, European Business Award og Natura 2000-prisen)
- støtte, udveksling af ekspertise og netværkssamarbejde med henblik på at forbedre forskellige interessenters deltagelse i udformningen, gennemførelsen og håndhævelsen af EU's miljø- og klimapolitikker (f.eks. platformen for kulregioner under omstilling, klimapagten, borgmesterpagten for klima og energi, aftalen om grønne byer, Energy Efficiency Finance Market Place, EU's uge for bæredygtig energi, investeringsfora for bæredygtig energi, industriforummet for ren energi fra vedvarende energi og netværksaktiviteter til støtte for de nationale LIFE-kontaktpunkter, herunder uddannelse, gensidige læringsaktiviteter og arrangementer for udveksling af erfaringer)
- kapacitetsopbygning og uddannelse samt andre former for støtte til medlemsstater og andre aktører, der har til opgave at gennemføre EU-lovgivning og -politikker, herunder teknisk bistand til identifikation og fremme af grønne investeringer, peerevalueringer, udvikling af vejledning og udveksling af bedste praksis (TAIEX-EIR Peer to Peer, samarbejde med nationale dommere, kapacitetsopbygning i medlemsstaterne med henblik på at udvikle nationale emissionsopgørelser, den europæiske platform for risikosikring af energieffektivitet (DEEP) osv.)
- støtte til dataindsamling, IT-systemer, databaseundersøgelser og specialiserede organer, der gør det muligt for interessenter at få adgang til og/eller anvende miljø- og klimadata (f.eks. Lucas-undersøgelsen, skovinformationssystemet for Europa (FISE), vandinformationssystemet for Europa (WISE), observatoriet for innovation i industrielle emissioner, European Alien Species Information Network (EASIN), EU's observatorium for energifattigdom og LIFE-projektets resultatdatabase)
- tilstrækkelig funktion af og sikkerhed i EU ETS (EU-registret) og afledte applikationer (MRVA, NEC og markedsstabilitetsreserven), herunder auktionsplatformen
- indirekte forvaltning gennem internationale organisationer (f.eks. WHO, OECD, UNFCCC, UNEP, FAO, IEA og EIB) med henblik på at nå målene i LIFE-forordningens artikel 3 (f.eks. indirekte forvaltning af teknisk bistand til investeringer i energieffektivitet og vedvarende energi, som er målrettet mod bygninger, og som sparer energi og reducerer emissioner).

Kommissionen aflægger årligt rapport til udvalget om det beløb, der er afsat til disse projekter i det foregående år.

6. KUMULATIV FINANSIERING

I nogle tilfælde kan LIFE-midler anvendes til at øge, supplere eller kombinere midler fra andre EU-programmer. Dette kan f.eks. ske for at fremme, udvide eller styre bestemt arbejde med centrale miljø- eller klimaspørgsmål under andre programmer.

Disse former for finansiering har til formål at udvikle en samordnet indsats, optimere synergier og/eller forfølge LIFE-programmets specifikke målsætninger. De har til formål at sikre en mere effektiv løftestangseffekt og muliggøre en bedre koordinering af støtten til de endelige støttemodtagere/modtagere.

Kumulativ finansiering kan anvendes til at finansiere LIFE-bidraget til f.eks. indkaldelser af forslag, specifikke tilskud, indkaldelse af tilbud eller blandet støtte, der finansieres sammen med andre EU-programmer og finansielle instrumenter.

6.1. Forvaltningsmetode

Aktiviteten vil blive forvaltet direkte af Kommissionen eller af et forvaltningsorgan. Der vil blive anvendt indirekte forvaltning, hvis aktivitetstypen berettiger det.

6.2. Gennemførelsesorgan

Hvis mere end én organisation kan få til opgave at forvalte disse aktiviteter, udvælges den organisation, der forvalter flest lignende aktiviteter, under hensyntagen til aktiviteternes formål og indhold.

6.3. Gennemførelsesbestemmelser

Aktiviteten vil blive forvaltet under hensyntagen til, at de regler, der gælder for de pågældende programmer, så vidt muligt overholdes.

I tilfælde af afvigende regler og/eller for at undgå at overbebyrde ansøgerne vil de regler, der skal anvendes, blive udvalgt for at sikre effektivitet i gennemførelsen, den bredest mulige deltagelse og den størst mulige forenkling for potentielle ansøgere.

Alle indkaldelser af forslag eller indkaldelse af tilbud skal annonceres på passende vis på programmets websted.